

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ
ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Διπλωματική Εργασία

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ
ΑΝΙΣΧΕΥΣΗ ΚΑΙ ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΠΑΤΗΣ

Της Νέλλα Χριστίνας του Ιωάννη

Επιβλέπων Καθηγητής : Δρογαλάς Γεώργιος

Θεσσαλονίκη 2021

Ευχαριστίες

Η διπλωματική μου εργασία δεν θα είχε πραγματοποιηθεί χωρίς την συμβολή και βοήθεια ορισμένων ανθρώπων. Γι' αυτό το λόγο ,θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες προς το πρόσωπο τους.

Αρχικά, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή κ. Δρογαλά Γεώργιο ,επίκουρο καθηγητή του τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, για τη συνεργασία και τη καθοδήγηση για την ολοκλήρωση της παρούσας διπλωματικής.

Επίσης, κρίνεται αναγκαίο να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στους καθηγητές του Προγράμματος Μεταπτυχιακών σπουδών «Λογιστικής ,Φορολογικής και Χρηματοοικονομικής Διοίκησης Στρατηγικών Αποφάσεων για τις γνώσεις που αποκόμισα κατά την διάρκεια του προγράμματος.»

Τέλος, η παρούσα διπλωματική δεν θα είχε πραγματοποιηθεί χωρίς την στήριξη της οικογένειας μου σε όλο τον κύκλο σπουδών μου τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο.

Abstract

The science of auditing was born because of the people need to control their financial transactions. Today, this science is one of the most important pillar of accounting. Over time, it adapts to new conditions of economic data in order to secure transactions and enhance market credibility. The most basic distinction of audit is internal and external audit. This thesis addresses the role of external control over financial fraud. Data performed through electronic distribution of a questionnaire to a random sample of private companies and accountants. The results show the importance of external auditing in eliminating financial fraud.

Keywords: Audit, Internal audit, External audit, Financial fraud.

Περίληψη

Η ανάγκη των ανθρώπων να διενεργούν οικονομικές συναλλαγές ήταν η αφορμή για την γέννηση της ελεγκτικής επιστήμης. Στην σήμερον ημέρα η ελεγκτική επιστήμη θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους βραχίονες της λογιστικής. Είναι φανερό ότι με την πάροδο του χρόνου η συγκεκριμένη επιστήμη οφείλει να προσαρμόζεται στις νέες εξελίξεις των οικονομικών δεδομένων με βασικό στόχο να εξασφαλίζεται η αξιοπιστία της αγοράς και των συναλλαγών. Η ελεγκτική διακρίνεται σε εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο. Η παρούσα διπλωματική εργασία σκοπό έχει την παρουσία του ρόλου του εξωτερικού και εσωτερικού ελέγχου έναντι των οικονομικών απατών. Η διεξαγωγή της έρευνας πραγματοποιήθηκε με ερωτηματολόγια που στάλθηκαν με ηλεκτρονική μορφή σε τυχαίο δείγμα ιδιωτικών επιχειρήσεων και λογιστών. Τα αποτελέσματα παρουσιάζουν τη συμβολή του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου για την εξάλειψη της οικονομικής απάτης.

Λέξεις-κλειδιά : Ελεγκτική , Εσωτερικός έλεγχος, Εξωτερικός έλεγχος , Οικονομική απάτη .

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Abstract	3
Περίληψη	4
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1-ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
1.1 Σκοπός της εργασίας	11
1.2 Διάρθρωση της εργασίας	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2-ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	
2.1 Ελεγκτική	14
2.2 Ορισμός εσωτερικού ελέγχου	16
2.3 Δομή του εσωτερικού ελέγχου	17
2.3.1 Περιβάλλον εσωτερικού ελέγχου	17
2.3.2 Εκτίμηση κινδύνου	17
2.3.3 Δραστηριότητες εσωτερικού ελέγχου	18
2.3.4 Πληροφορία και επικοινωνία	19
2.3.5 Παρακολούθηση	19
2.4 Ορισμός εξωτερικού ελέγχου	20
2.5 Η σχέση μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου	21
2.6 Ορισμός οικονομικής απάτης	23
2.6.1 Ευθύνες στην πρόληψη της απάτης	25
2.6.2 Πρόληψη και ανίχνευση απάτης	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ	
3.1 Ο κύκλος ζωής διαχείρισης της απάτης	29
3.2 Το τρίγωνο της απάτης	30
3.3 Ο ρόλος του εξωτερικού ελεγκτή	31
3.4 Κίνητρα, πιέσεις και ευκαιρίες για απάτη	31
3.5 Δείκτες απάτης	32
3.6 Αποτελεσματικότητα ελέγχου στην αντιμετώπιση της απάτης	33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	
4.1 Ερωτηματολόγιο και δείγμα της έρευνας	37
4.2 Μεθοδολογία της έρευνας	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5-ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	
5.1 Αποτελέσματα περιγραφικών δεδομένων	39

5.2 Αποτελέσματα για το περιβάλλον ελέγχου	41
5.3 Αποτελέσματα για την εκτίμηση κινδύνου	45
5.4 Αποτελέσματα για τις δραστηριότητες ελέγχου	47
5.5 Αποτελέσματα για τα συστήματα λογιστικής, πληροφοριών και επικοινωνιών	50
5.6 Αποτελέσματα για την παρακολούθηση	53
5.7 Αποτελέσματα για την απάτη	57
5.8 Ανάλυση συντελεστών συσχέτισης	65
5.8.1 Συσχέτιση απάτης με τον περιβάλλον ελέγχου	65
5.8.2 Συσχέτιση απάτης με την εκτίμηση κινδύνου	68
5.8.3 Συσχέτιση απάτης με τις δραστηριότητες ελέγχου	70
5.8.4 Συσχέτιση απάτης με τα συστήματα λογιστικής, πληροφοριών και επικοινωνιών	72
5.8.5 Συσχέτιση απάτης με την παρακολούθηση	74
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	
6.1 Συμπεράσματα	76
Βιβλιογραφία	79
Παράρτημα	82

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1-Φύλο	39
Πίνακας 2-Ηλικία	39
Πίνακας 3-Χρόνια εργασιακής εμπειρίας	40
Πίνακας 4-Εκπαίδευση	40
Πίνακας 5-Αριθμός εργαζομένων στην επιχείρηση	40
Πίνακας 6-Ειδικότητα εργαζομένου	41
Πίνακας 7-Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αναφέρουν τα ευρήματά τους απευθείας στο διοικητικό συμβούλιο	41
Πίνακας 8-Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού	42
Πίνακας 9-Οι εξωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού	43
Πίνακας 10-Οι πολιτικές εσωτερικού ελέγχου κοινοποιούνται σε όλους τους υπαλλήλους του οργανισμού	44
Πίνακας 11-Το προσωπικό εσωτερικού ελέγχου εμπλέκεται σε συζητήσεις σχετικά με κατάλληλους ελέγχους όταν ο οργανισμός αναπτύσσει νέα προϊόντα και δραστηριότητες	45
Πίνακας 12- Υπάρχει επαρκές προσωπικό που είναι ικανό να διαχειριστεί τις τρέχουσες και προτεινόμενες οργανωτικές δραστηριότητες σε όλους τους τομείς	46
Πίνακας 13-Υπάρχουν πολιτικές και διαδικασίες στον οργανισμό που προβλέπουν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με κατάλληλες εγκρίσεις	47
Πίνακας 14-Η οργανωτική δομή της εταιρείας προβλέπει διαχωρισμό καθηκόντων σε κάθε θέση εργασίας	48
Πίνακας 15-Υπάρχουν διατάξεις στις πολιτικές προσωπικού του οργανισμού που προβλέπουν περιοδική εναλλαγή των καθηκόντων του προσωπικού	49
Πίνακας 16- Κατάλληλες και επαρκείς εκθέσεις συντάσσονται από την εταιρεία για τη σωστή διαχείριση και τον έλεγχο της εταιρείας	50
Πίνακας 17-Οι συναλλαγές της εταιρείας πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα	51
Πίνακας 18-Όλο το προσωπικό της εταιρείας στους τομείς ελέγχου κατανοεί την ευθύνη τους για τις δραστηριότητές τους	52

Πίνακας 19- Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας	53
Πίνακας 20-Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το διορισμό του προσωπικού εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας	54
Πίνακας 21-Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το εύρος όλων των εσωτερικών δραστηριοτήτων που διέπουν τους εσωτερικούς ελέγχους	55
Πίνακας 22-Το διοικητικό συμβούλιο, ή μια επιτροπή του συμβουλίου, εξετάζει τα αποτελέσματα όλων των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων	56
Πίνακας 23-Η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται σημαντικά κατά της Απάτης	57
Πίνακας 24- Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι	58
Πίνακας 25-Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς	59
Πίνακας 26-Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης	60
Πίνακας 27-Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος λειτουργούν αποτελεσματικά κατά της απάτης	61
Πίνακας 28-Σε έναν οργανισμό διενεργούνται αιφνιδιαστικοί έλεγχοι απάτης	62
Πίνακας 29-Υπάρχει σύστημα κατάρτισης κατά της απάτης για όλους τους υπαλλήλους στην εταιρία	63
Πίνακας 30-Η διοίκηση πρέπει να αντιδρά σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά	64
Πίνακας 31-Συσχέτιση ερωτήσεων απάτης με το περιβάλλον ελέγχου	67
Πίνακας 32-Συσχέτιση ερωτήσεων απάτης με την εκτίμηση κινδύνου	69
Πίνακας 33-Συσχέτιση ερωτήσεων απάτης με τις δραστηριότητες ελέγχου	71
Πίνακας 34-Συσχέτιση ερωτήσεων απάτης με τα συστήματα λογιστικής, πληροφοριών και επικοινωνιών	73
Πίνακας 35-Συσχέτιση ερωτήσεων απάτης με την παρακολούθηση	75

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1-Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αναφέρουν τα ευρήματά τους απευθείας στο διοικητικό συμβούλιο	42
Διάγραμμα 2-Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού	43
Διάγραμμα 3-Οι εξωτερικοί ελεγκτές αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού	44
Διάγραμμα 4-Οι πολιτικές εσωτερικού ελέγχου κοινοποιούνται σε όλους τους υπαλλήλους του οργανισμού	45
Διάγραμμα 5-Το προσωπικό εσωτερικού ελέγχου εμπλέκεται σε συζητήσεις σχετικά με κατάλληλους ελέγχους όταν ο οργανισμός αναπτύσσει νέα προϊόντα και δραστηριότητες	46
Διάγραμμα 6-Υπάρχει επαρκές προσωπικό που είναι ικανό να διαχειριστεί τις τρέχουσες και προτεινόμενες οργανωτικές δραστηριότητες σε όλους τους τομείς	47
Διάγραμμα 7-Υπάρχουν πολιτικές και διαδικασίες στον οργανισμό που προβλέπουν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με κατάλληλες εγκρίσεις	48
Διάγραμμα 8-Η οργανωτική δομή της εταιρείας προβλέπει διαχωρισμό καθηκόντων σε κάθε θέση εργασίας	49
Διάγραμμα 9-Υπάρχουν διατάξεις στις πολιτικές προσωπικού του οργανισμού που προβλέπουν περιοδική εναλλαγή των καθηκόντων του προσωπικού	50
Διάγραμμα 10-Κατάλληλες και επαρκείς εκθέσεις συντάσσονται από την εταιρεία για τη σωστή διαχείριση και τον έλεγχο της εταιρείας	51
Διάγραμμα 11-Οι συναλλαγές της εταιρείας πραγματοποιούνται με τα λογιστικά πρότυπα	52
Διάγραμμα 12-Όλο το προσωπικό της εταιρείας στους τομείς ελέγχου κατανοεί την ευθύνη τους για τις δραστηριότητές τους	53
Διάγραμμα 13-Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας	54
Διάγραμμα 14-Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το διορισμό του προσωπικού εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας	55
Διάγραμμα 15-Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το εύρος όλων των εσωτερικών δραστηριοτήτων που διέπουν τους εσωτερικούς ελέγχους	56

Διάγραμμα 16-Το διοικητικό συμβούλιο, ή μια επιτροπή του συμβουλίου, εξετάζει τα αποτελέσματα όλων των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων	57
Διάγραμμα 17-Η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται σημαντικά κατά της απάτης	58
Διάγραμμα 18- Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι	59
Διάγραμμα 19-Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς	60
Διάγραμμα 20-Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης	61
Διάγραμμα 21- Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος λειτουργούν αποτελεσματικά κατά της απάτης	62
Διάγραμμα 22-Σε έναν οργανισμό διενεργούνται αιφνιδιαστικοί έλεγχοι απάτης	63
Διάγραμμα 23-Υπάρχει σύστημα κατάρτισης κατά της απάτης για όλους τους υπαλλήλους στην εταιρία	64
Διάγραμμα 24-Η διοίκηση πρέπει να αντιδρά σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά	65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1-ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1.1 Σκοπός της εργασίας

Η διπλωματική εργασία επιλέχθηκε προκειμένου να παρουσιάσει τη σημαντικότητα του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου παράλληλα με τις διάφορες οπτικές των οικονομικών απατών. Οι διοικήσεις των οικονομικών μονάδων έρχονται πλέον αντιμέτωπες με μια πολύπλοκη πραγματικότητα που διαδραματίζεται σε παγκόσμιο επίπεδο.

Στη σημερινή εποχή όλο και περισσότερο οι οικονομικές απάτες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επιστήμη της λογιστικής και του ελέγχου. Η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία συντάχθηκε με σκοπό να προβληματίσει γύρω από τις αμερόληπτες και διαφανείς οικονομικές καταστάσεις καθώς και με την αποτελεσματικότητά του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου.

Είναι σαφές ότι στη νέα και ταχέως εξελισσόμενη ειδικότητά του ελέγχου θα πρέπει να διασφαλιστεί η αμεροληψία απέναντι στις επιχειρήσεις και στις παραβάσεις που μπορεί να προκαλέσει. Η υιοθέτηση πλαισίων και ενός περιβάλλοντος εσωτερικού ελέγχου θα μπορούσε να φανούν αποτελεσματικά. Με λίγα λόγια θα πρέπει να εξασφαλιστεί η αποδοτικότητα των μηχανισμών ελέγχου, τόσο του εξωτερικού όσο και του εσωτερικού, ώστε να μπορέσει να περιοριστεί η οικονομική απάτη των μονάδων.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω κατανοείται ότι η έλλειψη οργάνωσης και ελέγχου μπορούν να ελλοχεύουν πολλούς κινδύνους. Έτσι κρίνεται αναγκαίο όλες οι παλαιές αντιλήψεις, κανονισμοί και λογιστικά πρότυπα που βασίζονται σε απλή μορφή ελέγχου να απορριφθούν. Την θέση τους καλείται να πάρει ένα νέο σύστημα ελεγκτικής που θα αποτελεί την διέξοδο και για ζητήματα οικονομικών απατών των επιχειρήσεων.

1.2 Διάρθρωση της εργασίας

Η συγκεκριμένη εργασία δομείται από δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος γίνεται μία προσπάθεια παρουσίασης της Ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας σχετικά με την οικονομική απάτη, τις μορφές που μπορεί να πάρει αλλά και στον ρόλο του ελέγχου για την ανίχνευση και αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος. Όσον αφορά τον έλεγχο θα πραγματοποιηθεί ανάλυση στους όρους του εσωτερικού αλλά και του εξωτερικού ελέγχου καθώς και πως αυτός συνδέεται άμεσα με την ανίχνευση των οικονομικών απατών.

Στο δεύτερο μέρος παρουσιάζεται το θέμα της διπλωματικής εργασίας από την οπτική γωνία της έρευνας. Η συγκεκριμένη έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσα από την σύνταξη και αποστολή ερωτηματολογίου σε οικονομικές μονάδες, ελεγκτικές εταιρείες και λογιστικά γραφεία. Ο στόχος της διαδικασίας είναι να κατανοηθεί πώς οι οικονομικές απάτες γίνονται αποδεκτές από τον επιχειρησιακό κόσμο αλλά παράλληλα και πόσο ηθικές τις θεωρούν. Στον επίλογο γίνονται πιθανές προτάσεις για την αντιμετώπιση ή την παύση της απάτης.

Αναλυτικότερα η δομή της διπλωματικής παρουσιάζεται ως εξής: στο πρώτο κεφάλαιο που αποτελεί και την εισαγωγή της τρέχουσας διπλωματικής εργασίας γίνεται η εισαγωγή στο θέμα της μέσα από την παρουσίαση της αναγκαιότητας, του σκοπού και της συνεισφοράς της. Παράλληλα, στο συγκεκριμένο κεφάλαιο αναλύεται η διάρθρωση της διπλωματικής.

Στο δεύτερο κεφάλαιο οροθετούνται εννοιολογικά οι έννοιες του εσωτερικού ελέγχου, του εξωτερικού ελέγχου και της οικονομικής απάτης όπως αυτές προκύπτουν από τη διεθνή βιβλιογραφία ενώ περιγράφονται αναλυτικά και τα βασικά στοιχεία του ελέγχου.

Ακολουθεί το τρίτο κεφάλαιο στο οποίο αρχικά παρουσιάζεται μια ανασκόπηση ερευνών που είναι βασισμένες στο πραγματευόμενο θέμα. Η συγκεκριμένη ανασκόπηση έχει στόχο να αναδείξει την συμβολή του εξωτερικού ελέγχου για την αποτελεσματική εξάλειψη της οικονομικής απάτης.

Στο τέταρτο κεφάλαιο αναλύεται η μεθοδολογία της έρευνας και συγκεκριμένα το ερωτηματολόγιο το οποίο χρησιμοποιήθηκε αλλά και η στατιστική ανάλυση που επιλέχθηκε για την ανάλυση.

Στο πέμπτο κεφάλαιο , αναλύονται τα αποτελέσματα από την εμπειρική έρευνα τόσο της περιγραφικής στατιστικής όσο και των συντελεστών συσχέτισης, ενώ στο τελευταίο μέρος της εργασίας, που είναι το έκτο κεφάλαιο παρουσιάζονται συνοπτικά τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η συγκεκριμένη διπλωματική τόσο μέσω της βιβλιογραφικής όσο και μέσω της εμπειρικής ανάλυσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2-ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

2.1 Ελεγκτική

Το συγκεκριμένο κεφάλαιο ξεκινάει με μία θεωρητική προσέγγιση των όρων που πραγματεύονται ,στον εσωτερικού ελέγχου ,του εξωτερικού ελέγχου και της οικονομικής απάτης. Δίνεται ιδιαίτερη βάση στη σημασία των όρων. Ξεκινώντας, κρίνεται αναγκαίο να οριστεί εννοιολογικά ο όρος της ελεγκτικής πάνω στην οποία βασίζεται ο εσωτερικός και ο εξωτερικός έλεγχος.

Η ελεγκτική σήμερα εκφράζεται ως ένας εξειδικευμένος κλάδος της λογιστικής και παράλληλα αποτελεί έναν ξεχωριστό επαγγελματικό κλάδο των οικονομικών επιστημών που περιλαμβάνει κάποιους κανόνες και όρους ώστε να μπορούν να πραγματοποιούνται έλεγχοι σε οικονομικές μονάδες. Στόχος της ελεγκτικής είναι τόσο η ορθολογική διαχείριση των οικονομικών πόρων όσο και η διαφύλαξη αυτών. (Παπαστάθης, 2003). Ο παρακάτω ορισμός αποτελεί μια προσπάθεια να οροθετηθεί εννοιολογικά η σύγχρονη ελεγκτική (Καζαντής, 2016) :

«Ελεγκτική είναι ο κλάδος της διαδικασίας συλλογής και αξιολόγησης ελεγκτικών δεδομένων, από ένα ανεξάρτητο πρόσωπο ,τα οποία αφορούν πληροφορίες συγκεκριμένης οικονομικής οντότητας ,με σκοπό να εντοπιστεί και να παρουσιαστεί στους ενδιαφερόμενους κατά πόσο τα αποτελέσματα αυτά ταυτίζονται στα επιτρεπτά κριτήρια»

Η ουσιαστική ανάπτυξη της ελεγκτικής στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε με την ίδρυση του Σώματος Ορκωτών Λογιστών (1956). Η περίοδος πριν την έναρξη λειτουργίας του Σ.Ο.Ε.Λ χαρακτηρίζεται από έλλειψη ουσιαστικού ελέγχου στις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις. Αυτό το γεγονός οφείλεται κυρίως το συγκεκριμένο επάγγελμα βρισκόταν σε αρχικό στάδιο. Από το έτος 1920-1956 ελλιπείς ήταν και ο έλεγχος στις Ανώνυμες Εταιρείες διότι ακόμα δεν είχε ακμάσει το επάγγελμα του ελεγκτή.

Ο νόμος δεν όριζε συγκεκριμένα προσόντα για τους ελεγκτές με αποτέλεσμα πρόσωπα οποιαδήποτε επαγγέλματος και ανεξάρτητα να διορίζονται. Τέλος ,υπήρχε εξάρτηση του ελεγκτή με την οικονομική οντότητα καθώς η διοίκηση της κάθε οικονομικής μονάδας αναλάμβανε τον διορισμό και την αμοιβή τους. Για να μπορέσει το κράτος να

αντιμετωπίσει την κατάσταση με την έλλειψη ελέγχου στις οικονομικές οντότητες οδηγείται στην ίδρυση του Σώματος Ορκωτών Λογιστών. Με απόφαση του και τον νόμο Ν.Δ 3329/1955 ιδρύεται το σωματείο ενώ επίσημα ξεκινάει την λειτουργία του 19/11/1956.

Με τον συγκεκριμένο νόμο το Σ.Ο.Λ ανέλαβε τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων των μεγάλων και μικρομεσαίων ανώνυμων εταιρειών. Η περίοδος από το 1993 έως και σήμερα χαρακτηρίζεται από μεγάλες και σημαντικές αλλαγές στον τομέα του ελεγκτικού επαγγέλματος. Μέσα σε αυτή τη χρονική περίοδο πραγματοποιείται κατάργηση της μέχρι τώρα μορφής οργάνωσης του Σώματος Ορκωτών Λογιστών. Παράλληλα το κράτος οδηγείται στη σύσταση ενός νέου σώματος που φέρει την επωνυμία Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών (Σ.Ο.Ε.Λ.). Τέλος είναι η περίοδος που η ανάγκη για έλεγχο οδηγεί στην λειτουργία ελεγκτικών εταιρειών.

Με σκοπό την διαφάνεια στη λειτουργία και στις διεργασίες του σώματος το 2003 συστάθηκε η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.) που σκοπό έχει τον έλεγχο των υποχρεώσεων των Ορκωτών Ελεγκτών και την άσκηση εποπτείας στο Σ.Ο.Ε.Λ. Σύμφωνα και την Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων όλοι οι Ορκωτοί Ελεγκτές και οι ελεγκτικές εταιρείες θα πρέπει να συμμορφώνονται με τις βασικές αρχές του κώδικα επαγγελματικής δεοντολογίας της IFAC. (ΦΕΚ Β'3916/7-11-2017).

Βασικός προσανατολισμός της ελεγκτικής είναι η ανίχνευση και ο εντοπισμός ελλείψεων με σκοπό την προσφορά μελλοντικών βελτιώσεων. Μέσα από τον έλεγχο φανερώνεται η αποδοτικότητα της επιχειρηματικής μονάδας (Leonard, 2000). Η βασική διάκριση του ελέγχου πηγάζει από το άτομο που διενεργεί τον έλεγχο και από την μορφή εργασίας με την οικονομική μονάδα (Σταυρόπουλος, 2005) :

- Εξωτερικούς ελέγχους
- Εσωτερικούς ελέγχους
- Μεικτούς

2.2 Ορισμός εσωτερικού ελέγχου

Η έννοια του ελέγχου είναι γνωστή στην Ελληνική πραγματικότητα από την εποχή όπου η φιλοσοφία άνθιζε στην αρχαία Ελλάδα. Είναι γεγονός ότι γνωστοί φιλόσοφοι της εποχής όπως ο Αριστοτέλης χρησιμοποιούσαν τον έλεγχο ώστε να χαράξουν κατευθύνσεις. Στην σύγχρονη εποχή, η ανάγκη των επιχειρήσεων και των κρατικών μηχανισμών για έλεγχο της οργάνωσης και των καταστάσεων οδήγησε στον εκσυγχρονισμό του όρου «εσωτερικός έλεγχος». Η ύπαρξη ενός συστήματος εσωτερικού ελέγχου παρέχει σωστή αντίληψη και αποτελεσματικότητα στις διοικήσεις των επιχειρήσεων όσον αφορά την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων.

Έχει γίνει προσπάθεια να προσεγγιστεί ο όρος του εσωτερικού ελέγχου από διάφορες οπτικές. Για αυτό το λόγο και υπάρχουν αρκετοί ορισμοί για τον εσωτερικό έλεγχο. Ένας πολύ γενικός ορισμός έχει εξής (Drogalas, G., Petridis, K., Petridis, N. and Zografidou, E. ,2020) :

«εσωτερικός έλεγχος είναι μία συστηματική διαδικασία κατά την οποία συλλέγονται και αξιολογούνται οικονομικά στοιχεία που συνδέονται άμεσα με οικονομικές ενέργειες και πράξεις οργανισμών.»

Ωστόσο ο πιο επίσημος ορισμός είναι αυτός που αποδίδεται από το Ινστιτούτο Εσωτερικών ελέγχων και όλη η εκπομπή του ως εξής:

«ο εσωτερικός έλεγχος είναι μια οργανωμένη, ανεξάρτητη και αντικειμενική δραστηριότητα που χρησιμοποιεί τεχνικές και επιστημονικές προσεγγίσεις για την αξιολόγηση της λειτουργίας του συστήματος ελέγχου.»

Το βασικό χαρακτηριστικό του εσωτερικού ελέγχου είναι ότι από πολλούς χαρακτηρίζεται ως «σύμβουλος της διοίκησης». Όμως στην πραγματικότητα ο συγκεκριμένος όρος ξεφεύγει από το παραδοσιακό οικονομικό έλεγχο επί των οικονομικών καταστάσεων και μόνο. Στη σύγχρονη εποχή ο εσωτερικός έλεγχος καλείται να έχει έναν πιο ευρύ ρόλο και φιλοσοφία καθώς και να λειτουργεί χωρίς φραγμούς και περιορισμούς. Ο βασικός του ρόλος είναι να λειτουργεί συμβουλευτικά

προς τη διοίκηση ώστε να περιορίζονται οι αρνητικές εκπτώσεις. Αυτό σημαίνει ότι διαρκώς ο ελεγκτικός μηχανισμός θα πρέπει να εξελίσσεται και να προσαρμόζεται στις αντιλήψεις και στο πνεύμα της σύγχρονης επιχειρησιακής αγοράς. (Lois, P., Drogalas, G., Petridis, K. and Doulreridis, K.,2020).

2.3 Δομή του εσωτερικού ελέγχου

2.3.1 Περιβάλλον εσωτερικού ελέγχου

Το περιβάλλον ελέγχου είναι το θεμέλιο για ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου. Περιλαμβάνει τη συνολική στάση και τις ενέργειες της διοίκησης σχετικά με τη σημασία των ελέγχων στην οργάνωσή τους. Οι εσωτερικοί έλεγχοι είναι πιθανό να λειτουργούν σωστά εάν η διοίκηση πιστεύει ότι οι έλεγχοι αυτοί είναι σημαντικοί και κοινοποιεί αυτή την άποψη στους εργαζομένους σε όλα τα επίπεδα. Το ενημερωμένο πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου της COSO προσδιορίζει πέντε συστατικά που συνδέονται με το περιβάλλον ελέγχου (Booth et al, 2016):

- ✓ Το όργανο εποπτείας και η διεύθυνση πρέπει να επιδεικνύουν δέσμευση για ακεραιότητα και ηθικές αξίες.
- ✓ Το όργανο εποπτείας πρέπει να επιβλέπει το εσωτερικό σύστημα ελέγχου της οντότητας.
- ✓ Η διοίκηση πρέπει να δημιουργήσει μια οργανωτική δομή, να αναθέσει την ευθύνη και την εξουσία για την επίτευξη των απαιτούμενων στόχων.
- ✓ Η διοίκηση πρέπει να επιδείξει δέσμευση για πρόσληψη, εκπαίδευση και διατήρηση ικανών ατόμων.
- ✓ Η διοίκηση πρέπει να αξιολογεί την απόδοση και να υποχρεώνει τα άτομα να είναι υπεύθυνα για τις ευθύνες του εσωτερικού ελέγχου. Η εφαρμογή αυτών των πέντε αρχών είναι ζωτικής σημασίας για την εφαρμογή και τη λειτουργική αποτελεσματικότητα του περιβάλλοντος εσωτερικού ελέγχου.

2.3.2 Εκτίμηση κινδύνου

Ο κίνδυνος είναι οτιδήποτε θέτει σε κίνδυνο την επίτευξη ενός στόχου. Η διαδικασία εκτίμησης κινδύνου χρησιμοποιείται για τον εντοπισμό, την αξιολόγηση και τη αντιμετώπιση των ενδεχόμενων κινδύνων που θα μπορούσαν να σταθούν εμπόδιο σε μια οικονομική οντότητα να επιτύχει τους στόχους του. Ο κίνδυνος αυξάνεται κατά τη διάρκεια μιας αλλαγής, για παράδειγμα, ο κύκλος εργασιών του προσωπικού, η ταχεία ανάπτυξη ή η δημιουργία νέων υπηρεσιών. (Lois, P., Drogalas, G., Karagiorgos, A. and Tsikalakis, K. ,2020)

Άλλοι πιθανοί παράγοντες υψηλού κινδύνου περιλαμβάνουν πολύπλοκα προγράμματα ή δραστηριότητες, εισπράξεις μετρητών, άμεσους τρίτους δικαιούχους και προηγούμενα προβλήματα. Το ενημερωμένο πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου της COSO προσδιορίζει τέσσερις αρχές που σχετίζονται με αυτό το στοιχείο εσωτερικού ελέγχου (Simmons, 2010):

- ✓ Η διοίκηση θα πρέπει να καθορίζει στόχους και τις ανοχές κινδύνου.
- ✓ Η διοίκηση οφείλει να εντοπίζει, να αναλύει και να ανταποκρίνεται σε κινδύνους που σχετίζονται με την επίτευξη των καθορισμένων στόχων.
- ✓ Η διοίκηση πρέπει να εξετάζει το ενδεχόμενο απάτης κατά τον εντοπισμό, την ανάλυση και την ανταπόκριση σε κινδύνους.
- ✓ Η διοίκηση πρέπει να προσδιορίζει, να αναλύει και να ανταποκρίνεται σε σημαντικές αλλαγές στο σύστημα εσωτερικού ελέγχου.

2.3.2 Δραστηριότητες εσωτερικού ελέγχου

Οι δραστηριότητες εσωτερικού ελέγχου δεν είναι τίποτα περισσότερο από πολιτικές, και διαδικασίες ενός οργανισμού. Οι οργανισμοί θεσπίζουν πολιτικές και διαδικασίες έτσι ώστε οι εντοπισμένοι κίνδυνοι να μην εμποδίζουν έναν οργανισμό να επιτύχει τους στόχους του. Οι σαφώς προσδιορισμένες δραστηριότητες ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο και ενισχύουν την αποτελεσματικότητα. (Drogalas, G., Eleftheriadis, I., Pazarskis, M. and Anagnostopoulou, E. ,2017)

Οι υπερβολικοί έλεγχοι θα πρέπει να αποφεύγονται, καθώς μπορεί να είναι εξίσου επιβλαβείς με τον υπερβολικό κίνδυνο και να οδηγήσουν σε αυξημένη γραφειοκρατία και μειωμένη παραγωγικότητα. Το ενημερωμένο πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου της COSO προσδιορίζει τρεις αρχές που σχετίζονται με αυτό το στοιχείο εσωτερικού ελέγχου:

- ✓ Η διοίκηση πρέπει να σχεδιάζει δραστηριότητες ελέγχου για την επίτευξη στόχων και απαντήσεων σε κινδύνους.
- ✓ Η διοίκηση πρέπει να σχεδιάζει δραστηριότητες ελέγχου για το σύστημα πληροφοριών της οντότητας.
- ✓ Η διοίκηση πρέπει να εφαρμόζει δραστηριότητες ελέγχου.

2.3.4 Πληροφορία και επικοινωνία

Οι πληροφορίες πρέπει να είναι αξιόπιστες για να είναι χρήσιμες και πρέπει να κοινοποιούνται σε όσους τις χρειάζονται. Για παράδειγμα, οι επόπτες πρέπει να κοινοποιούν τα καθήκοντα και τις ευθύνες στους υπαλλήλους που τους αναφέρουν και οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι σε θέση να προειδοποιούν τη διαχείριση για πιθανά προβλήματα. Οι πληροφορίες πρέπει να κοινοποιούνται τόσο εντός του οργανισμού όσο και εξωτερικά σε εκείνους που βρίσκονται εκτός, για παράδειγμα, προμηθευτές, παραλήπτες και άλλα ισχύοντα μέρη.

Η επικοινωνία πρέπει επίσης να είναι συνεχής τόσο εντός όσο και μεταξύ διαφόρων επιπέδων και δραστηριοτήτων του οργανισμού. Το ενημερωμένο πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου της COSO προσδιορίζει τρεις αρχές που σχετίζονται με το στοιχείο πληροφοριών και επικοινωνίας (Simmons, 2010):

- ✓ Η διαχείριση πρέπει να χρησιμοποιεί ποιοτικές πληροφορίες.
- ✓ Η διοίκηση πρέπει να κοινοποιεί εσωτερικά τις απαραίτητες ποιοτικές πληροφορίες.
- ✓ Η διοίκηση πρέπει να κοινοποιεί εξωτερικά τις απαραίτητες ποιοτικές πληροφορίες.

2.3.5 Παρακολούθηση

Αφού τεθούν σε εφαρμογή εσωτερικοί έλεγχοι, η αποτελεσματικότητά τους πρέπει να παρακολουθείται περιοδικά ώστε να διασφαλίζεται ότι οι έλεγχοι εξακολουθούν να είναι επαρκείς και να συνεχίζουν να λειτουργούν σωστά. Η διοίκηση πρέπει επίσης να παρακολουθεί τα προβλήματα που έχουν εντοπιστεί στο παρελθόν για να διασφαλίσει ότι διορθώνονται. Το ενημερωμένο πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου της COSO προσδιορίζει δύο αρχές που σχετίζονται με αυτό το στοιχείο εσωτερικού ελέγχου (Albrecht et al., 2009):

- ✓ Η διοίκηση πρέπει να καθιερώσει δραστηριότητες παρακολούθησης για την παρακολούθηση του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων.
- ✓ Η διοίκηση θα πρέπει να διασφαλίζει την έγκαιρη αποκατάσταση των ελλείψεων εσωτερικού ελέγχου.

2.4 Ορισμός εξωτερικού ελέγχου

Ο εξωτερικός έλεγχος όπως και ο εσωτερικός είναι μέρος της ελεγκτικής διαδικασίας. Ανάλογα με το πρόσωπο που διεξάγει τον έλεγχο η έννοια του ελέγχου διακρίνεται σε δύο περιπτώσεις ,στον εσωτερικό και στον εξωτερικό. Όταν το άτομο που πραγματοποιεί τον έλεγχο ανήκει στο δυναμικό της εταιρείας τότε ο έλεγχος χαρακτηρίζεται ως εσωτερικός ενώ αντίθετα όταν ασκείται από ξένα και ανεξάρτητα άτομα από την οικονομική μονάδα έλεγχος χαρακτηρίζεται ως εξωτερικός.

Ο έλεγχος της επιχείρησης και ιδιαίτερα στις ανώνυμες εταιρείες κρίνεται αναγκαίος και υποχρεωτικός. Πιο συγκεκριμένα ,ο έλεγχος διενεργείται στις οικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων με σκοπό να επιβεβαιωθεί αν αυτές αποτυπώνουν την πραγματική εικόνα της οντότητας και αν τα οικονομικά γεγονότα είναι αληθή (Παπαδάτου, 1998)

Όταν αναφέρομαι στις οικονομικές καταστάσεις εννοούμε τον ισολογισμό ,την κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης ,τον πίνακα διάθεσης και το προσάρτημα (Κάντζος, 2004). Όπως είναι φανερό ο παραπάνω έλεγχος στις τέσσερις καταστάσεις έχει σκοπό

τον εντοπισμό και πρόληψη ηθελημένα λογιστικών λαθών απατών καθώς και την διερεύνηση ,αποκάλυψη και καταστολή των σφαλμάτων και των απατών.

Ο έλεγχος διακρίνεται σε εσωτερικό και εξωτερικό έλεγχο ανάλογα με το πρόσωπο που διεξάγει τον έλεγχο. Ο εξωτερικός έλεγχος διενεργείται ελεγκτές οι οποίοι όμως δεν πρέπει να έχουνε καμία μορφή εξαρτημένης εργασίας ή ακόμα και την ελάχιστη σχέση με την οικονομική μονάδα που εισέρχεται στην διαδικασία του ελέγχου. Μετά το τέλος της διαδικασίας του ελέγχου οι ορκωτοί ελεγκτές- λογιστές θα συντάξουν την έκθεση τους η οποία θα δημοσιευθεί μαζί με τον ισολογισμό και τις υπόλοιπες προβλεπόμενες χρηματοοικονομικές καταστάσεις.

Γίνεται φανερό ότι στη σημερινή σύγχρονη πραγματικότητα ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος αλληλοσυμπληρώνονται έτσι ώστε το γενικό σύνολο να φτάσει σε ένα άρτιο αποτέλεσμα. Από όλα τα παραπάνω εύκολα διεξάγεται το συμπέρασμα για τον ορισμό του εξωτερικού ελέγχου. Σύμφωνα με το οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας ο εξωτερικός έλεγχος ορίζεται ως:

«Εξωτερικός έλεγχος είναι η διαδικασία που διενεργείται από ανεξάρτητους ελεγκτές ως προς την οικονομική οντότητα που σκοπός τους είναι ο έλεγχος μετά από επιθυμία των μετόχων..»

Με τον όρο *μη εξαρτημένη εργασία* νοείται ότι ο εξωτερικός ελεγκτής θα εκφράσει τη γνώμη του αναφορικά με την ορθή ή όχι παρακολούθηση των δραστηριοτήτων και των χρηματοοικονομικών καταστάσεων της επιχείρησης. Σήμερα οι σημαντικότερες οικονομικές εξελίξεις σε τοπικό ,εθνικό και διεθνείς επίπεδο, θέτουν σήμερα το περιβάλλον δραστηριότητας των επιχειρήσεων. Γίνεται φανερό ότι ο έλεγχος συμμορφώνεται μέσα στα πλαίσια της νομοθεσίας και των ιδιαιτεροτήτων της κάθε χώρας στην οποία δραστηριοποιείται η επιχείρηση.

2.5 Η σχέση μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου

Ο αποτελεσματικός συντονισμός των δραστηριοτήτων τόσο του εσωτερικού ελέγχου όσο και του εξωτερικού ελέγχου κρίνεται απαραίτητος. Από την πλευρά του εξωτερικού ελέγχου ο αποτελεσματικός συντονισμός των διαδικασιών οδηγεί σε αύξηση της αποδοτικότητας ως προς τον έλεγχο των οικονομικών καταστάσεων. Τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου δίνουν βαρύτητα στη σημασία της σχέση του εσωτερικού με

τον εξωτερικό έλεγχο. Προβλέπεται ότι ο ρόλος και οι στόχοι του εσωτερικού ελέγχου ορίζονται κατά βάση από την διοίκηση ενώ ο εξωτερικός έλεγχος λειτουργεί ανεξάρτητα στις οικονομικές καταστάσεις.

Οι απαιτήσεις της διοίκησης είναι αυτές που καθορίζουν τους στόχους του εσωτερικού ελέγχου. Ο εξωτερικός ελεγκτής πρέπει να κατανοεί την λειτουργία των εσωτερικών δραστηριοτήτων με σκοπό τον εντοπισμό και την αξιολόγηση τυχόν ανακρίβειών των οικονομικών καταστάσεων. Με σκοπό την περαιτέρω εκτέλεση διαδικασιών ελέγχου ο εσωτερικός έλεγχος πρέπει να εκτιμήσει τους κινδύνους του εξωτερικού ελεγκτή

Βασική αρμοδιότητα του εξωτερικού ελεγκτή είναι η ενημέρωση του εσωτερικού ελεγκτή για σημαντικά ζητήματα που συνδέονται άμεσα με τον εσωτερικό έλεγχο . Σύμφωνα με την έρευνα του Mautz (1984), που αποτελεί και την πρώτη μελέτη σχετικά με την σχέση μεταξύ των δυο κατηγοριών ελέγχου, φαίνεται να υπάρχει αλληλεπίδραση μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου. Έπειτα ο Haron et al.(2004) υποστήριξε ότι οι εξωτερικές ελεγκτές λαμβάνουν υπόψη την τεχνική επάρκεια και την εργασία ως προς την εξάρτηση από τους εσωτερικούς ελεγκτές.

Είναι φανερό ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου. Η βασική διαφορά ορίζεται ως προς την ανεξαρτησία από τον οργανισμό. Πάνω σε αυτό οι εσωτερικοί ελεγκτές είναι υπάλληλοι της οικονομικής οντότητας ενώ οι εξωτερικοί ελεγκτές παρουσιάζονται ως ανεξάρτητα μέλη ως προς αυτή. Η εξάρτηση του εσωτερικού ελεγκτή είναι αρκετά σημαντική καθώς θα πρέπει να είναι επαγγελματίες και να αποφεύγουν οποιαδήποτε σύγκρουση.

Είναι συχνό το φαινόμενο της εξάρτησης των εσωτερικών ελεγκτών από τους μετόχους της εταιρείας. Όταν λαμβάνει χώρα αυτή η σχέση εξάρτησης οι εσωτερικοί ελεγκτές χαρακτηρίζονται ως σύμβουλοι επιχειρήσεων. Ενώ η εργασία και οι στόχοι που προσφέρουν είναι περιορισμένοι διότι αποτελούν εκτελεστικά όργανα των αποφάσεων της διοίκησης

Για να μπορέσει η οικονομική οντότητα να ξεπεράσει το ζήτημα της εξάρτησης θα ήταν προτιμότερο οι εσωτερικοί ελεγκτές να αποκτούν μια ανεξαρτησία. Με άλλα λόγια, οι αποφάσεις σχετικά με την πρόσληψη, την απόλυση από την εργασία και την αξιολόγηση των επιδόσεων πρέπει να λαμβάνονται από την επιτροπή ελέγχου του διοικητικού συμβουλίου.

Οι εσωτερικοί ελεγκτές χαρακτηρίζονται από υψηλή εξάρτηση από τον οργανισμό με αποτέλεσμα να έπειτα από κάθε έλεγχο να είναι υποχρεωμένοι να κοινοποιούν τα αποτελέσματα στους διευθυντές. Ευθύνη των διευθυντών είναι η ειλικρινής αξιολόγηση και καταγραφή των αποτελεσμάτων με τέτοιο τρόπο ώστε να προβαίνουν σε δράσεις για γεγονότα που είναι σημαντικές για το κοινωνικό μέλλον.

Οι συστάσεις των εσωτερικών ελεγκτών που σχετίζονται με ελλείψεις, αποτυχίες και πιθανές καταχρήσεις στον οργανισμό, όπως η διαχείριση κινδύνων, ο έλεγχος και οι διαδικασίες ηγεσίας στην κοινωνία, δίνουν στους εσωτερικούς ελεγκτές τον τίτλο σύμβουλοι επιχειρήσεων. Τα προοδευτικά τμήματα των διευθυντικών στελεχών προσφέρουν διάφορες υπηρεσίες παροχής συμβουλών επιχειρήσεων στον εσωτερικό έλεγχο, και επομένως είναι πολύ σημαντικό για τους εσωτερικούς ελεγκτές να είναι πιο κατάλληλοι για την επιχειρηματική πτυχή (Albrecht et al., 2009).

Βασική αρμοδιότητα των ελεγκτών είναι τόσο οι οικονομικοί έλεγχοι όσο οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι. Παράλληλα, στόχος τους είναι η επίτευξη του μέγιστου αποτελέσματος του οργανισμού μέσα από την αξιολόγηση των δεδομένων του ελέγχου. Ταυτόχρονα, αποτελεί αρμοδιότητα τους η παροχή βοήθειας στα υπόλοιπα μέλη της οικονομικής οντότητας μέσα από αξιολογήσεις, συστάσεις και καταμερισμό καθηκόντων.

Οι εσωτερικοί ελεγκτές συνδέονται άμεσα με τον ελεγχόμενο οργανισμό σε τέτοιο βαθμό που θεωρούνται βασικός βραχίονας στις ελεγκτικές διαδικασίες. Τις τελευταίες δεκαετίες οι ελεγκτικές διαδικασίες έχουν διαφοροποιηθεί τόσο για τους εσωτερικούς όσο και για τους εξωτερικούς ελέγχους (Lemon και Tatum, 2003). Οι βασικοί λόγοι που προκάλεσαν την παραπάνω αλλαγή συνδέονται άμεσα με την παγκοσμιοποίηση των επιχειρήσεων και την εξέλιξη της τεχνολογίας

2.6 Ορισμός οικονομικής απάτης

Είναι γεγονός ότι η οικονομική διαφορά και απάτη έχει πρωταγωνιστικό ρόλο στην σύγχρονη παγκόσμια αγορά. Ανοίγοντας οποιαδήποτε οικονομική εφημερίδα ή περιοδικό δεν είναι δυνατόν να μη δει κανείς τίτλους που σχετίζονται με ζητήματα διαφθοράς. Η συγκεκριμένη διπλωματική εργασία θα ασχοληθεί με το φαινόμενο της παραποίησης των λογιστικών καταστάσεων, που από πολλούς επιστήμονες έχει χαρακτηριστεί ως «λογιστική απάτη». Τα φαινόμενα λογιστικής απάτης είναι αυξημένα τόσο στην Ευρώπη όσο στην ΗΠΑ και σίγουρα αποτελούν περιπτώσεις που έχουν συκλονίσει τον επιχειρηματικό κλάδο.

Σύμφωνα με τη νομοθεσία και τις διατάξεις οι οικονομικές καταστάσεις κάθε οντότητας θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν την πραγματική οικονομική θέση της επιχείρησης. Ωστόσο φαίνεται ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι αρμόδιοι παραποιούν την πληροφορία με στόχο να αλλάξουν την οικονομική εικόνα της επιχείρησης σύμφωνα με τα δικά τους συμφέροντα έτσι ώστε να οδηγήσουν τους εξωτερικούς συνεργάτες σε λανθασμένες αποφάσεις.

Είναι δεδομένο ότι η απάτη είναι μία κρυφή και δόλια δραστηριότητα η οποία σε πολλές περιπτώσεις καταλήγει σε οικονομική καταστροφή του φορέα. Ο όρος της απάτης έχει απασχόληση αρκετά την επιστημονική κοινότητα καθώς όσα εμπόδια και φραγμοί έχουν θεσπιστεί μέχρι σήμερα δεν έχουν κατορθώσει τη καταστολή του συγκεκριμένου γεγονότος.

Ο όρος της απάτης αποτελεί ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα. Μέχρι στιγμής δεν υπάρχει ακριβής εννοιολογική οριοθέτηση του όρου. Πάραυτα, υπάρχουν ινστιτούτα που προσπάθησαν να προσεγγίσουν τον όρο της απάτης.

- Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών (International Federation of Accountants-IFAC)

Η Διεθνής Ομοσπονδία Λογιστών ιδρύθηκε το 1977 και αποτελεί το πιο δυνατό εκπρόσωπο του λογιστικού επαγγέλματος. Τα μέλη της ομοσπονδίας φτάνουν τα 175 σε αριθμό ενώ τα σύνορα εκτίνονται πάνω από 130 χώρες. Βασική αρμοδιότητα είναι η εξυπηρέτηση δημοσίου συμφέροντος.

Ο ορισμός της απάτης κατά την Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών, είναι η εξής:

«Μία εκούσια ενέργεια την οποία διαπράττουν ένα ή περισσότερα άτομα, τα οποία μπορεί να ανήκουν στο δυναμικό του οργανισμού όπως διοικητικά στελέχη και εργαζόμενοι, αλλά μπορεί να είναι και πρόσωπα εκτός επιχείρησης. Επίσης, βασική προϋπόθεση είναι η ενέργεια αυτή να εμπεριέχει τον δόλο για την απόκτηση κάποιου πλεονεκτήματος.»

- Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών (The Institute of Internal Auditors – ΠΙΑ)

Το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών κατέχει ηγετική θέση στον χώρο της πιστοποίησης αλλά και της εκπαίδευσης του εσωτερικού ελέγχου. Αποτελεί διεθνή επαγγελματική ένωση η οποία δημιουργήθηκε το 1941 και απαρτίζεται από περίπου 185.000 μέλη.

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών η απάτη ορίζεται ως

«μία παράνομη πράξη η οποία χαρακτηρίζεται περεταίρω από εξαπάτηση, απόκρυψη στοιχείων και παραβίαση της εμπιστοσύνης. Η απάτη διαπράττεται από άτομα ή οργανισμούς για την εξασφάλιση τόσο προσωπικών όσο και επιχειρηματικών πλεονεκτημάτων».

- Ένωση Πιστοποιημένων Εξεταστών Απάτης (Association of Certified Fraud Examiners-ACFE)

Η ένωση Πιστοποιημένων Εξεταστών αποτελεί τον μεγαλύτερο φορέα για την καταπολέμηση της απάτης σε όλον τον κόσμο. Ταυτόχρονα παρέχει υπηρεσίες εκπαίδευσης και κατάρτισης για τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση της απάτης. Δημιουργήθηκε το 1988 και διαθέτει περίπου 85.000 μέλη τα οποία εκπαιδεύονται σε ελεγκτικές διαδικασίες για την εξιχνίαση της απάτης.

Η Ένωση Πιστοποιημένων Εξεταστών ορίζει την απάτη ως « μια ευρύτερη έννοια εγκλήματος με σκοπό την εξαπάτηση και την απόκτηση κέρδους. Η ενέργεια αυτή περιλαμβάνει οποιαδήποτε εκούσια πράξη που έχει σκοπό την υστέρηση περιουσίας ή χρημάτων μέσω πλάνης εξαπάτησης ή οποιουδήποτε παράνομου μέσου σε βάρος κάποιου άλλου μέρους.»

Η ηγεσία και η εταιρική διακυβέρνηση μαζί με την επιτροπή ελέγχου διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην εποπτεία και στην εφαρμογή των ελέγχων για το περιορισμό της απάτης. Οι συμμετέχοντες στην εταιρική διακυβέρνηση ,η ίδια η διοίκηση αλλά ,οι εσωτερικοί και εξωτερικοί ελεγκτές φέρουν την ίδια ευθύνη απέναντι στην αποφυγή της λογιστικής απάτης. Όλες οι ενέργειες συμβάλουν ώστε να διασφαλιστεί το καλύτερο δυνατό για τη διαφάνεια και την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων της οντότητας. Σε μία εταιρεία δεν αρκεί μόνο οι υπαίτιοι να φροντίζουν για την θεραπεία των καταστάσεων αλλά κάθε έλεγχος που πραγματοποιείται πάνω σε αυτούς να οδηγεί σε αποτέλεσμα.

2.6.1 Ευθύνες στην πρόληψη της απάτης

Η εκτελεστική επιτροπή, η επιτροπή ελέγχου και ο εσωτερικός έλεγχος αποτελούν συστατικά στοιχεία της πρόληψης έναντι της απάτης(Munteanu et al,2010).Πρώτον, από νωρίς η εκτελεστική επιτροπή έχει την βασική ευθύνη για την εφαρμογή όλων των διαδικασιών για την πρόληψη κατά της απάτης. Σε μια ενδεχόμενη αποκάλυψη περιπτώσεων οικονομικής απάτης τα μέλη της επιτροπής οφείλουν να δώσουν εξηγήσεις. Τέλος τα μέλη του εκτελεστικού συμβουλίου ευθύνεται για όλη την οργάνωση έναντι της ανίχνευσης της απάτης και των σφαλμάτων μέσα από συστήματα λογιστικής και εσωτερικού ελέγχου

Τα συστήματα λογιστικής αποδεδειγμένα μπορούν να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της απάτης και των σφαλμάτων, όμως σε καμία περίπτωση δεν μπορούμε να φτάσουμε στην πλήρη εξάλειψη. Η επιτροπή ελέγχου διατηρεί την ευθύνη για τον έλεγχο των ενεργειών κατά της απάτης που διενεργούνται από την εκτελεστική επιτροπή. Ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί μέθοδος με επιτυχία απέναντι στην πρόληψη και την αντιμετώπιση της απάτης.

Είναι φανερό ότι η επιτροπή ελέγχου χρησιμοποιεί τον εσωτερικό έλεγχο ως εργαλείο έναντι της καταπολέμησης της απάτης. Οι εσωτερικοί ελεγκτές οφείλουν να διαθέτουν τις απαιτούμενες γνώσεις ώστε να εντοπίζουν την ενδεχόμενη ανάπτυξη απάτης και να απαιτούν την περαιτέρω διερεύνηση μιας υπόθεσης.

Ο ελεγκτής δεν είναι υπεύθυνος και δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για την απάτη και την πρόληψη σφαλμάτων. Επιπλέον, η διενέργεια ετήσιου ελέγχου μπορεί να χρησιμεύσει ως μέσο για τη μείωση της πιθανότητας απάτης και σφάλματος. Στην πράξη, συμβαίνει συχνά ότι όταν ο έλεγχος επισημαίνει μια περίπτωση πιθανής απάτης ή σφάλματος, ο υπεύθυνος φορέας δεν εκθέτει την κατάσταση και προσπαθεί να την αντιμετωπίσει με τα δικά του μέσα, συνήθως αφαιρώντας από την οντότητα τα υπεύθυνα πρόσωπα για πιθανή απάτη.

2.6.2 Πρόληψη και ανίχνευση απάτης

Ένας κώδικας δεοντολογίας που εφαρμόζεται σωστά αντιπροσωπεύει έναν από τους σημαντικότερους μηχανισμούς επικοινωνίας με τους υπαλλήλους των αποδεκτών προτύπων στη δραστηριότητά τους για να επιστήσει την προσοχή στη δέσμευση που ανέλαβε η διοίκηση προκειμένου να σεβαστεί την ακεραιότητα της οντότητας. Επίσης, ένα προσεκτικά σχεδιασμένο πρόγραμμα επικοινωνίας και κατάρτισης θα αυξήσει την κατανόηση των εργαζομένων σχετικά με τις υποχρεώσεις τους σχετικά με τους ελέγχους που διενεργούνται για την επαγγελματική απάτη και την παραβίαση (Hogan et al., 2008).

Μια άλλη μέθοδος πρόληψης και εντοπισμού απάτης αναφέρεται στην αναγνώριση των προειδοποιητικών σημείων πιθανής απάτης. Η διοίκηση μιας οντότητας πρέπει να λαμβάνει υπόψη διαφορετικά προειδοποιητικά σημάδια που προκύπτουν, όπως είναι οι αλλαγές στη συμπεριφορά ενός υπαλλήλου, αλλαγές στον τρόπο ζωής κάποιου, ναρκωτικά / αλκοόλ ή εθισμούς στα τυχερά παιχνίδια, ασυμφωνίες σχετικά με τη λήψη άδειας κ.λπ.

Με αυτήν την έννοια, η διεύθυνση μπορεί να δημιουργήσει ένα εμπιστευτικό σύστημα υποστήριξης για τους υπαλλήλους της που μπορεί να περιλαμβάνει συμβουλευτική, παροχή συμβουλών για εθισμό και βοήθεια ή οικονομική συμβουλευτική. Σημαντική δράση για την πρόληψη και τον εντοπισμό της απάτης είναι η δημιουργία ενός κατάλληλου συστήματος εσωτερικού ελέγχου που θα είναι ακριβώς υπεύθυνο για αυτήν την ευθύνη.

Πρέπει να σέβεται την αρχή του διαχωρισμού των λειτουργιών καθώς καμία λειτουργία δεν πρέπει να επιτρέπει σε έναν υπάλληλο να εκτελεί έναν ολόκληρο κύκλο συναλλαγών, δηλαδή ένας υπάλληλος δεν θα πρέπει να έχει την εξουσία να εκτελεί τόσο δραστηριότητες front office όσο και back office. Προκειμένου η εταιρεία να συγκρίνει τα λογιστικά δεδομένα θα πρέπει η εξέταση γύρω από το προσωπικό να βασίζεται στις ικανότητες που διαθέτουν, την εκπαίδευση που έχουν λάβει, τις προηγούμενες θέσεις εργασίας, τις επιδόσεις τους και την πρόσβαση στους δημόσιους πόρους.

Τα μέσα της προληπτικής ανάλυσης δεδομένων σχετικά με τις πράξεις απάτης, όπως αναζήτηση πληροφοριών σε βάσεις δεδομένων με σκοπό τον εντοπισμό συνδέσεων μεταξύ διαφορετικών προσώπων, τον έλεγχο του ιστορικού των εργαζομένων όσον αφορά τις καταδίκες, τα οικονομικά συμβάντα, τα δάνεια κ.λπ., μπορούν να βοηθήσουν στον εντοπισμό πιθανών απατών και επαγγελματικών παραβάσεων, οι οποίες διαφορετικά θα συνεχίσουν να γίνονται απαρατήρητες από τη διοίκηση (Hogan et al., 2008).

Επιπλέον, μια πολύπλοκη αξιολόγηση των κινδύνων απάτης και επαγγελματικής παραβίασης μπορεί να βοηθήσει τη διοίκηση να κατανοήσει καλύτερα τους μοναδικούς κινδύνους που αντιμετωπίζει η εταιρεία τους, να εντοπίσει τα κενά και τις ελλείψεις στους ελέγχους τους και να διαμορφώσει ένα σχέδιο για τον προσδιορισμό των κατάλληλων πόρων και διαδικασιών ελέγχου. Μια άλλη πτυχή που θα μπορούσε να αποτρέψει την απάτη αναφέρεται στη στάση απέναντι στους απατεώνες.

Ένα σημαντικό βήμα για τη δημιουργία μιας κουλτούρας μισαλλοδοξίας έναντι της απάτης είναι να ενεργεί με συνέπεια όταν ανακαλύπτεται μια οικονομική παράβαση. Με αυτόν τον τρόπο, το προσωπικό κατανοεί ποιες είναι οι συνέπειες μιας πιθανής εμπλοκής σε μια απάτη και ότι η ανίχνευσή της είναι σίγουρη και αναπόφευκτη χάρη στο αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου και διαχείρισης κινδύνων. Μια τέτοια στάση μπορεί να οδηγήσει στην αποτροπή των περισσότερων παραβατών. Είναι επίσης σημαντικό να αποδειχθεί στους υπαλλήλους ότι όλοι οι παραβάτες θα έχουν ίση μεταχείριση, ανεξάρτητα από τη θέση που κατέχουν στην εταιρεία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

3.1 Ο κύκλος ζωής διαχείρισης της απάτης

Οι Mark et al. (2005) υποστήριξαν ότι οι στόχοι της διαχείρισης κινδύνων αρχικά, ήταν να μεγιστοποιήσουν την παραγωγική αποδοτικότητα της επιχείρησης. Η διαχείριση κινδύνων επικεντρώθηκε ειδικά σε καθαρούς κινδύνους και κερδοσκοπικούς κινδύνους. Στη δεκαετία του 1970, όταν ο οργανισμός των χωρών εξαγωγής πετρελαίου (ΟΠΕΚ) αποφάσισε να μειώσει την παραγωγή προκειμένου να αυξήσει την τιμή, η διαχείριση του χρηματοοικονομικού κινδύνου έγινε ένα ενδιαφέρον ζήτημα που επισημάνθηκε από τις εταιρείες επειδή η αύξηση του πετρελαίου επηρέασε την αστάθεια στις συναλλαγματικές ισοτιμίες και τον ρυθμό πληθωρισμού (Crawford και Stein, 2004).

Ο κύκλος ζωής διαχείρισης απάτης είναι ένας κύκλος ζωής δικτύου όπου κάθε στάδιο του κύκλου ζωής είναι μια συγκεντρωτική οντότητα που αποτελείται από αλληλένδετες, αλληλεξαρτώμενες και ανεξάρτητες ενέργειες και λειτουργίες (Albrecht et al., 2009). Η αποτελεσματική διαχείριση της απάτης ξεκινά με μια κοινή κατανόηση των σταδίων του κύκλου ζωής (Wilhelm, 2004). Ο κύκλος ζωής της απάτης αποτελείται από οκτώ στάδια.

Το στάδιο αποτροπής περιλαμβάνει τη διακοπή της απάτης πριν συμβεί, αυξάνοντας τη δυσκολία διάπραξης της απάτης, καθώς οι απατεώνες τείνουν να μεταναστεύουν προς την πορεία της πιο ανωνυμίας και της μικρότερης αντίστασης (Wilhelm, 2004). Η αποτροπή επιτυγχάνεται μέσω της δημιουργίας φόβου για συνέπειες από την απόπειρα δραστηριότητας (Kimani, 2011). Η πολιτική πρέπει να εξετάζει την αποτρεπτική αξία του ισοζυγίου, τη μείωση των ζημιών, τη λειτουργική επεκτασιμότητα, τον όγκο των πωλήσεων και την αποτελεσματικότητα κόστους (Wright, 2007).

Η ανάπτυξη πολιτικής συνεπάγεται συνεχή επανασυναρμολόγηση των καταστάσεων που αποσυναρμολογούνται στο στάδιο της ανάλυσης, εκμεταλλευόμενοι τις γνώσεις που αποκτώνται από την ανάλυση, συνδυάζοντάς την με εσωτερικούς, εξωτερικούς και διαδραστικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες για τη χάραξη πολιτικών που αντιμετωπίζουν το σύνολο, αξιοποιώντας ταυτόχρονα τη γνώση των τμημάτων (Wilhelm, 2004).

Οι οργανισμοί αντιμετωπίζουν κινδύνους και οι κίνδυνοι εξαρτώνται από πολλούς παράγοντες, για παράδειγμα λειτουργικούς κινδύνους, στρατηγικούς κινδύνους και χρηματοοικονομικούς κινδύνους. Αυτή η διαχείριση κινδύνων υπήρχε στο σχεδιασμό, την οργάνωση, την καθοδήγηση και τον έλεγχο των δραστηριοτήτων των οργανισμών προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν οι μεγάλοι κίνδυνοι των επιχειρήσεων, όπως οικονομικοί, στρατηγικοί και λειτουργικοί κίνδυνοι (Li και Lui, 2006).

Για να είναι αποτελεσματική η διαχείριση κινδύνου, πρέπει να εφαρμόζεται από κάθε άτομο στον οργανισμό. Ως εκ τούτου, οι εσωτερικοί ελεγκτές πρέπει να διασφαλίσουν ότι η διαχείριση κινδύνων πρέπει να γίνει αναπόσπαστο μέρος της κουλτούρας των οργανώσεων. Οι υπεύθυνοι κινδύνου και οι υπεύθυνοι ανάληψης κινδύνων πρέπει να είναι διαχειριστές κινδύνου. Αυτό συμβαίνει επειδή όλοι διαχειριζόμαστε τους κινδύνους συνειδητά ή ασυνείδητα, αλλά σπάνια συστηματικά (Wangai, 2006).

3.2 Το τρίγωνο της απάτης

Το τρίγωνο της απάτης είναι το κύριο πλαίσιο για την απάτη και ενσωματώνεται συνολικά σε ελεγκτικά πρότυπα παγκοσμίως. Σύμφωνα με αυτό το πλαίσιο κάθε φορά που διαπράττεται απάτη, υπάρχουν τρεις προϋποθέσεις, η πίεση ως κίνητρο για διάπραξη απάτης η ευκαιρία για διάπραξη απάτης και η ικανότητα εξορθολογισμού ή στάσης που επιτρέπει την δόλια ενέργεια. Οι Hogan et al. (2008) κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι υπάρχει μια σημαντική βιβλιογραφία που υποστηρίζει ότι οι πιέσεις για την ικανοποίηση των προβλέψεων των αναλυτών, των επιλογών μετοχών, των κινήτρων αποζημίωσης, της ανάγκης χρηματοδότησης, της ταχείας ανάπτυξης και της κακής απόδοσης αυξάνουν την πιθανότητα απάτης των οικονομικών καταστάσεων.

Επιπλέον, η αποτελεσματική εταιρική διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων επιτροπών ελέγχου, διοικητικών συμβουλίων, εσωτερικών ελέγχων και εξωτερικών ελεγκτών, μειώνει την πιθανότητα διάπραξης απάτης. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι η έρευνα σχετικά με τις στάσεις και τους εξορθολογισμούς είναι περιορισμένη.

Το διαμάντι απάτης, που αναπτύχθηκε από τους Wolfe και Hermanson (2004), είναι μια δημοφιλής επέκταση του τριγώνου απάτης που περιλαμβάνει ένα τέταρτο στοιχείο, αυτό της ικανότητας. Ακόμα και όταν υπάρχουν οι άλλες τρεις συνθήκες, οι συγγραφείς θεωρούν ότι τα προσωπικά χαρακτηριστικά και οι ικανότητες ενός ατόμου, όπως η λειτουργία, η πνευματική ικανότητα, η αυτοπεποίθηση, η ικανότητα να

εξαναγκάζουν τους άλλους, το αποτελεσματικό ψέμα και η ασυλία στο άγχος είναι καθοριστικοί παράγοντες για την εμφάνιση απάτης.

3.3 Ο ρόλος του εξωτερικού ελεγκτή

Οι εξωτερικοί ελεγκτές δεν είναι μόνο σε μοναδική θέση για να εντοπίσουν, και ακόμη και να διερευνήσουν απάτες οικονομικών καταστάσεων, αλλά επίσης ενεργούν ως αποτρεπτικοί παράγοντες για τη μείωση των ευκαιριών διάπραξης απάτης (Hogan et al., 2008). Η ακαδημαϊκή έρευνα διερεύνησε το βαθμό στον οποίο η ποιότητα του ελέγχου επηρεάζεται από τη διάρκεια της σχέσης πελάτη-ελεγκτή. Τα ευρήματα δείχνουν ότι η μεγαλύτερη θητεία του ελεγκτή δεν μειώνει την ποιότητα των κερδών (Carcello και Nagy, 2004, Myers et al., 2003).

Οι Carcello και Nagy (2004) διαπίστωσαν επίσης ότι η λογιστική απάτη είναι πιο πιθανό να συμβεί κατά τα πρώτα τρία χρόνια της σχέσης ελεγκτή-πελάτη. Άλλοι παράγοντες που σχετίζονται με την ποιότητα των ελεγκτών που έχουν συσχετιστεί με την πιθανότητα των εταιρειών να διαπράξουν απάτη περιλαμβάνουν το μέγεθος της εταιρείας ελέγχου, το επίπεδο εξειδίκευσης του κλάδου του ελεγκτή, τη διάρκεια της θητείας του ελεγκτή, την εμπειρία του ελεγκτή (Hogan et al., 2008) και την πίεση χρόνου (Braun, 2000).

3.4 Κίνητρα, πιέσεις και ευκαιρίες για απάτη

Η δόλια χρηματοοικονομική αναφορά είναι πιθανό να είναι αποτέλεσμα ισχυρού κινήτρου και οικονομικού λόγου για να αναφερθεί μια πιο ευνοϊκή εικόνα της χρηματοοικονομικής απόδοσης μιας επιχείρησης από αυτήν που θα είχε αναφερθεί εάν ακολουθούνταν τα λογιστικά πρότυπα (Rezaee, 2005). Ενώ τα οικονομικά κίνητρα είναι τα πιο συνηθισμένα, υπάρχουν και άλλοι τύποι κινήτρων, όπως ψυχωτικά, εγωκεντρικά ή ιδεολογικά, τα οποία μπορούν να έχουν σημαντικό ρόλο.

Ένα κίνητρο για τη χειραγώγηση των κερδών, που βρέθηκε από τους Dechow et al. (1996), εξετάζει την χρηματοδότηση με χαμηλό κόστος και την αποφυγή των περιορισμών των συμβάσεων χρέους. Αυτό το εύρημα δεν υποστηρίζεται από τον Beneish (1999a). Αντ' αυτού, ο συγγραφέας ανακάλυψε ότι οι διευθυντές εταιρειών που υπερεκτιμούν τα κέρδη είναι πιο πιθανό να πουλήσουν τις συμμετοχές τους και να

μετατρέψουν τα δικαιώματα ανατίμησης των αποθεμάτων πριν από την αποκάλυψη της υπερεκτίμησης.

Ομοίως, οι Summers και Sweeney (1998) κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι εμπιστευτικές εταιρείες απάτης μειώνουν τη θέση τους στο απόθεμα της εταιρείας, ασκώντας σημαντική δραστηριότητα πώλησης σε σύγκριση με τις εταιρείες χωρίς απάτες. Ωστόσο, αυτά τα αποτελέσματα δεν είναι ομόφωνα. Οι Dechow et al. (1996) δεν βρήκαν συσχέτιση μεταξύ της πιθανότητας δόλιων χρηματοοικονομικών αναφορών και της επιθυμίας να επιτευχθεί μεγαλύτερο επίδομα με βάση τα κέρδη, ούτε οι Erickson et al. (2006) διαπίστωσαν την ύπαρξη σχέσης με κίνητρα μετοχικού κεφαλαίου.

Επίσης, τα κίνητρα για διάπραξη απάτης έχουν συσχετιστεί με κακές επιδόσεις (Rosner, 2003), πίεση για την ικανοποίηση των προσδοκιών των αναλυτών (Koh et al., 2008) καθώς και, με υπεξαίρεση περιουσιακών στοιχείων για προσωπικό κέρδος, την επιθυμία αύξησης της τιμής των μετοχών και την επίτευξη οικονομικών στόχων (Beasley et al., 2010).

Οι εταιρείες με αδύναμη δομή εταιρικής διακυβέρνησης είναι πιο πιθανό να διαπράξουν απάτη οικονομικών καταστάσεων καθώς παρέχει περισσότερες ευκαιρίες να το πράξουν (Hogan et al., 2008). Επιπλέον, η φύση μιας επιχείρησης ή η επιχείρηση, η αναποτελεσματική παρακολούθηση της διαχείρισης, η περίπλοκη ή ασταθής οργανωτική δομή και οι αναποτελεσματικοί εσωτερικοί έλεγχοι είναι άλλοι παράγοντες κινδύνου, οι οποίοι ενδέχεται να αυξήσουν τις ευκαιρίες αναφοράς ανακριβών χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

3.5 Δείκτες απάτης

Παρόλο που η δόλια χρηματοοικονομική αναφορά μπορεί να αποκαλυφθεί όταν οι ελεγκτές είναι ύποπτοι για εσφαλμένη λογιστική ή έλλειψη διευκρίνισης της διοίκησης σχετικά με τις συναλλαγές που συνηθέστερα αποκαλύπτεται λόγω των δύσκολων οικονομικών συνθηκών της εταιρείας που μπορεί να οδηγήσουν σε αποτυχία της (Brennan και McGrath, 2007). Για το λόγο αυτό, η ακαδημαϊκή έρευνα επικεντρώθηκε στην ανακάλυψη των χαρακτηριστικών συμπεριφοράς που είναι κοινά για τις εταιρείες απάτης που μπορεί να λειτουργούν ως δείκτες για τον εντοπισμό και την ταυτοποίηση της απάτης.

Οι Bell και Carcello (2000) ανέπτυξαν ένα μοντέλο που εκτιμά την πιθανότητα απάτης των οικονομικών καταστάσεων και το οποίο μπορεί να βοηθήσει τους ελεγκτές στην εκτίμηση κινδύνου απάτης. Οι σημαντικοί παράγοντες κινδύνου που εντοπίστηκαν στο μοντέλο τους ήταν ένα αδύναμο περιβάλλον ελέγχου, η ταχεία ανάπτυξη, η ανεπαρκής ή ασυνεπής κερδοφορία, η αδικαιολόγητη έμφαση της διοίκησης στις συναντήσεις για τις προβλέψεις κερδών και το καθεστώς ιδιοκτησίας (δημόσιο ή ιδιωτικό) της εταιρείας.

Μια άλλη μέθοδος που χρησιμοποιείται για τον εντοπισμό απάτης είναι η ανάλυση χρηματοοικονομικής αναλογίας. Η έρευνα των Zainudin και Hasmin (2016) τους οδήγησε στο συμπέρασμα ότι η χρηματοοικονομική μόχλευση, η σύνθεση περιουσιακών στοιχείων, η κερδοφορία και ο κύκλος εργασιών αποτελούν σημαντικούς παράγοντες πρόβλεψης της απάτης στις οικονομικές καταστάσεις. Μια παρόμοια έρευνα διεξήχθη από τον Beneish (1999b) για τον προσδιορισμό της δυνατότητας μιας εταιρείας να χειραγωγεί τα κέρδη.

Στο μοντέλο του, οι χρηματοοικονομικοί δείκτες που εξετάστηκαν ήταν οι ημερήσιες πωλήσεις σε δείκτη εισπρακτέων, δείκτη μικτού περιθωρίου, δείκτη ποιότητας ενεργητικού, δείκτη αύξησης πωλήσεων και συνολικά δεδουλευμένα προς συνολικά περιουσιακά στοιχεία. Ωστόσο, ένας από τους περιορισμούς της ανάλυσης αναλογίας είναι η υποκειμενικότητα που εμπλέκεται στον καθορισμό των αναλογιών που είναι πιθανώς δείκτες απάτης. Οι παραδοσιακές αναλυτικές ανασκοπήσεις, που περιλαμβάνουν ανάλυση χρηματοοικονομικής αναλογίας, παρείχαν περιορισμένη επιτυχία στον εντοπισμό της λογιστικής απάτης.

Σε παρόμοιες μελέτες, συμπεριλαμβανομένης αυτής που διενήργησαν οι Kaminski et al. (2004), οι συγγραφείς δεν αναγνώρισαν τους χρηματοοικονομικούς δείκτες ως σημαντικούς δείκτες απάτης. Αυτό προσθέτει στην περιορισμένη χρησιμότητα της χρήσης αποκλειστικά χρηματοοικονομικών δεικτών για τον εντοπισμό δόλιων χρηματοοικονομικών αναφορών (Hogan et al., 2008). Ωστόσο, η εμφάνιση νέων εργαλείων που βασίζονται σε τεχνολογία, συμπεριλαμβανομένου του λογισμικού συλλογής δεδομένων, του συνεχούς ελέγχου και του λογισμικού αναγνώρισης προτύπων, μπορεί να επιτρέψει στους ερευνητές να εντοπίσουν εργαλεία που είναι πιο αποτελεσματικά στον εντοπισμό της λογιστικής απάτης.

3.6 Αποτελεσματικότητα ελέγχου στην αντιμετώπιση της απάτης

Οι DeZoort και Salterio (2001) διαπίστωσαν ότι, στην περίπτωση διαφορών διαχείρισης-ελεγκτή, τα ανεξάρτητα μέλη μιας ελεγκτικής επιτροπής και το επίπεδο των ελεγκτικών γνώσεων των μελών συνδέονταν θετικά με την υποστήριξη του ελεγκτή, διασφαλίζοντας έτσι ότι η χρηματοοικονομική αποκάλυψη θα ήταν σύμφωνη με τα πρότυπα. Η αποτελεσματικότητα συνδέεται επίσης με το διορισμό μελών της επιτροπής ελέγχου που είναι οικονομικά καταρτισμένοι.

Όσον αφορά την οικονομική εμπειρογνωμοσύνη, οι Davidson et al. (2004) διαπίστωσαν ότι η εμπειρία του ελεγκτικού και του ελεγκτικού γραφείου είναι πιο σημαντική από την εταιρική οικονομική διαχείριση και την εμπειρία οικονομικών καταστάσεων, επειδή οι ελεγκτές υποχρεούνται να επαληθεύσουν τι έχει προετοιμάσει η διοίκηση. Η επαλήθευση και αξιολόγηση των παρουσιαζόμενων οικονομικών εκθέσεων έναντι λογιστικών προτύπων με την εφαρμογή διαδικασιών που ορίζονται στα ελεγκτικά πρότυπα παρέχει αυτή την πρόσθετη διασφάλιση.

Η μελέτη του AL-Hilu (2012) στόχευε στον εντοπισμό των πτυχών της επαγγελματικής ευθύνης του ελεγκτή στην ανακάλυψη της απάτης και του σφάλματος στις οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα αναγνωρίζοντας τη δέσμευση των ελεγκτών για τις επαγγελματικές τους ευθύνες και την ικανότητά τους να ανακαλύπτουν τους κινδύνους εξαπάτησης της διοίκησης. Ο ερευνητής υιοθέτησε τη μέθοδο της τυχαίας επιλογής των μελών του δείγματος μελέτης που ανέρχονταν σε 40 άτομα ακαδημαϊκών και τεχνιτών από τα γραφεία ελέγχου στη Λωρίδα της Γάζας.

Τα αποτελέσματα έδειξαν τη δέσμευση των ελεγκτών στα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα, και ότι οι επαγγελματίες είναι σε θέση να ανακαλύψουν τους κινδύνους εξαπάτησης της διοίκησης στις οικονομικές καταστάσεις. Η μελέτη του Ja'arah (2012) στόχευε στον εντοπισμό των πιο σημαντικών μεθόδων και μέτρων για να ανακαλύψει τις πράξεις απάτης και εξαπάτησης κατά την έκδοση των οικονομικών καταστάσεων σε μια ομάδα δημόσιων εταιρειών μετοχών στην Ιορδανία.

Ο ερευνητής χρησιμοποίησε τη μέθοδο της τυχαίας επιλογής του δείγματος της μελέτης που απαρίθμησε 50 ελεγκτές στα εξωτερικά ελεγκτικά γραφεία που είναι εγγεγραμμένα στην ένωση πιστοποιημένων δημόσιων λογιστών της Jordan. Τα αποτελέσματα αποκάλυψαν την ικανότητα των εξωτερικών ελεγκτών της Ιορδανίας να ανακαλύπτουν

τους διαφορετικούς τρόπους και μορφές εξαπάτησης και απάτης που χρησιμοποιούνται στην προετοιμασία και την έκδοση ψευδών οικονομικών αναφορών.

Η μελέτη παρουσίασε μια σειρά συστάσεων, οι πιο σημαντικές από τις οποίες διεξάγουν έρευνες σχετικά με την απάτη και την εξαπάτηση, εκτός από την κοινή χρήση άλλων ενδιαφερομένων που χρησιμοποιούν οικονομικές εκθέσεις όπως προμηθευτές, οφειλέτες και επενδυτές. Επίσης, η μελέτη του Ghawali (2013) στόχευε στην αναγνώριση του ρόλου του εξωτερικού ελεγκτή στην κάλυψη των απαιτήσεων των χρηστών των οικονομικών καταστάσεων και της ευθύνης του εξωτερικού ελεγκτή στην ανακάλυψη όλων των παράνομων αποκλίσεων στις οικονομικές καταστάσεις για να δώσει απόλυτη επιβεβαίωση σχετικά με την ορθότητα και την αξιοπιστία των οικονομικών καταστάσεων στους χρήστες τους.

Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ο ρόλος του εξωτερικού ελεγκτή δεν διαφέρει από τον ρόλο ενός αστυνομικού. Κατά την άποψή τους, ο ελεγκτής που δεν ανακαλύπτει σφάλματα και λάθη δεν χρειάζεται στον οργανισμό. Η μελέτη του Shafa (2014) στόχευε στον προσδιορισμό της ευθύνης του εξωτερικού ελεγκτή στην ανακάλυψη της οικονομικής διαφθοράς στις δημόσιες μετοχικές εταιρείες μέσω της προοπτικής των οικονομικών διευθυντών και των εργαζομένων στις δημόσιες εταιρείες.

Ο ερευνητής υιοθέτησε τη μέθοδο της τυχαίας επιλογής για τα άτομα του δείγματος της μελέτης που μετρούν 112 οικονομικούς διαχειριστές και εξωτερικούς ελεγκτές. Τα αποτελέσματα αποκάλυψαν την αναγνώριση μεταξύ των εξωτερικών ελεγκτών σχετικά με την ευθύνη τους στην ανακάλυψη χρηματοοικονομικής διαφθοράς και την εφαρμογή των μέτρων που αναφέρονται στο διεθνές πρότυπο ελέγχου (240).

Η μελέτη παράγαγε μια σειρά συστάσεων, όπως ότι ο ελεγκτής πρέπει να σχεδιάζει τη διαδικασία ελέγχου χρησιμοποιώντας επαγγελματική αμφιβολία, ιδίως σε θέματα που αυξάνουν τον κίνδυνο σημαντικής στρέβλωσης που προήλθε από οικονομική διαφθορά, καθώς και την ανάγκη ενημέρωσης της διοίκησης και των ατόμων που έχουν εξουσιοδότηση, τον έλεγχο της εταιρείας και των ανώτερων εποπτικών αρχών για την ύπαρξη οικονομικής διαφθοράς.

Τέλος, η έρευνα του Azzah (2014) στόχευε στην ανάδειξη των ευθυνών του εξωτερικού ελεγκτή σχετικά με τις παράνομες πράξεις στις οικονομικές καταστάσεις, αξιολογώντας τη δέσμευση των ελεγκτών στην επαγγελματική τους ευθύνη και την ικανότητά τους να

ανακαλύπτουν αυτές τις πράξεις. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ο εξωτερικός ελεγκτής είναι νομικά ανεύθυνος για την ανακάλυψη της απάτης, αλλά πρέπει να ασκεί επαγγελματική φροντίδα και να ασκεί επαγγελματική αμφιβολία κατά την επανεξέταση των οικονομικών καταστάσεων για να ανακαλύψει την χειραγώγηση, καθώς η οικονομική κοινότητα αναμένει από αυτούς να δώσουν τη γνώμη τους σχετικά με την ορθότητα των οικονομικών δηλώσεων με τον πιο διαφανή και αξιόπιστο τρόπο. Η μελέτη παρήγαγε μια σειρά συστάσεων, οι σημαντικότερες από τις οποίες στηρίζουν τη συντηρητική επαγγελματική ανεξαρτησία των λογαριασμών για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης στις οικονομικές καταστάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4-ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Ερωτηματολόγιο και δείγμα της έρευνας

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής είναι να εξετάσει ενδελεχώς τον ρόλο του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου στην αντιμετώπιση της οικονομικής απάτης. Βασικός στόχος μας είναι μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης αλλά και της εμπειρικής μελέτης:

- ✓ να αναλύσουμε τις απόψεις των εργαζομένων σε διάφορους τομείς σχετικά με τις δραστηριότητες ελέγχου στην εταιρεία στην οποία απασχολούνται
- ✓ να αναλύσουμε την αντίληψη των υπαλλήλων σχετικά με τον τρόπο και τις μεθόδους που χρησιμοποιεί ο οργανισμός στον οποίο απασχολούνται για την εκτίμηση κινδύνου
- ✓ να μελετήσουμε την άποψη των υπαλλήλων για τις ευκαιρίες οικονομικής απάτης που υπάρχουν στην εταιρεία τους.

Για τον σκοπό της έρευνας, επιλέχθηκε ως εργαλείο η χρησιμοποίηση ενός δομημένου ερωτηματολογίου το οποίο αποτελείται από δύο βασικά τμήματα. Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου αναφέρεται στα δημογραφικά χαρακτηριστικά και αποτελείται από έξι ερωτήσεις. Το δεύτερο μέρος του ερωτηματολογίου εξετάζει τον ρόλο του εξωτερικού ελέγχου στην αντιμετώπιση της οικονομικής απάτης και αποτελείται από έξι τμήματα.

Το πρώτο τμήμα περιλαμβάνει τέσσερις ερωτήσεις αναφορικά με το περιβάλλον ελέγχου, το δεύτερο τμήμα περιλαμβάνει δύο ερωτήσεις για την εκτίμηση κινδύνου, το τρίτο τμήμα εμπεριέχει τρεις ερωτήσεις για τις δραστηριότητες ελέγχου, το τέταρτο τμήμα αποτελείται από τρεις ερωτήσεις σχετικά με τα συστήματα λογιστικής, πληροφοριών και επικοινωνιών, το πέμπτο τμήμα εξετάζει την παρακολούθηση και εμπεριέχει τέσσερις ερωτήσεις ενώ το έκτο τμήμα αναλύει την απάτη μέσω οκτώ ερωτήσεων.

Οι ερωτήσεις ακολούθησαν την κλίμακα Likert, σύμφωνα με την οποία ο ερωτώμενος καλείται να δηλώσει το βαθμό συμφωνίας ή διαφωνίας του με μια σειρά προτάσεων σχετικών με τη θεματολογία της έρευνας. Η κλίμακα Likert χρησιμοποιείται για τη

συλλογή των αντιλήψεων στάσεων και απόψεων. Αυτή η κλίμακα χρησιμοποιείται συχνά για να κατανοηθούν οι βαθμολογίες των ερωτηθέντων και τα επίπεδα συμφωνίας ή διαφωνίας με το ζήτημα που εξετάζουμε

4.2 Μεθοδολογία της έρευνας

Σε ότι αφορά τη μεθοδολογία της έρευνας, θα πραγματοποιηθεί στατιστική ανάλυση των δεδομένων μέσω του στατιστικού προγράμματος “SPSS 23.0 for Windows”, εφαρμόζοντας τη μέθοδο της περιγραφικής ανάλυσης. Η περιγραφική ανάλυση περιλαμβάνει την κατανομή συχνοτήτων των ποιοτικών μεταβλητών και τις εκτιμήσεις των παραμέτρων θέσης και διασποράς των ποσοτικών μεταβλητών.

Επιπλέον, θα διεξαχθεί ανάλυση των συντελεστών συσχέτισης του κάθε τμήματος του δεύτερου μέρους του ερωτηματολογίου με το τμήμα των ερωτήσεων της απάτης. Επίσης, θα πρέπει να σημειωθεί ότι συνολικά στάλθηκαν 100 ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια σε εργαζόμενους σε διάφορους τομείς της οικονομίας, από τα οποία απαντήθηκαν και αναλύθηκαν τα 70 ερωτηματολόγια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5-ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1 Αποτελέσματα περιγραφικών δεδομένων

Ο πίνακας 1 στη συνέχεια παρουσιάζει τα αποτελέσματα αναφορικά με το φύλο των συμμετεχόντων στην έρευνα. Αναλυτικότερα, διαπιστώνεται ότι το 52,9% των συμμετεχόντων ή 37 άτομα στην έρευνα είναι άνδρες ενώ το 47,1% ή οι 33 από τους 70 είναι γυναίκες.

Πίνακας 1-Φύλο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Άνδρας	37	52,9	52,9	52,9
	Γυναίκα	33	47,1	47,1	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Προχωρώντας στον πίνακα 2 στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του δημογραφικού χαρακτηριστικού που είναι η ηλικία. Παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό που είναι το 42,9% ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 31-40 ετών, το 30% ανήκει στην ηλικιακή ομάδα των 41-50 ετών ενώ το 18,6% βρίσκεται μεταξύ των 51-60 ετών. Επιπλέον, μόλις το 8,6% εντάσσεται στην ηλικιακή ομάδα των 25-30ετών.

Πίνακας 2-Ηλικία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	25-30	6	8,6	8,6	8,6
	31-40	30	42,9	42,9	51,4
	41-50	21	30,0	30,0	81,4
	51-60	13	18,6	18,6	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Ο πίνακας 3 στη συνέχεια παρουσιάζει τα αποτελέσματα αναφορικά με τα χρόνια εργασιακής εμπειρίας των συμμετεχόντων στην έρευνα. Διαπιστώνουμε ότι 47 άτομα από τα 70 έχουν από 6-10 έτη εμπειρίας. Επίσης, οι 16 από τους 70 έχουν εργασιακή εμπειρία μεγαλύτερη των 11 ετών ενώ 7 συμμετέχοντες από τους 70 έχουν μόλις 0-5 έτη εργασιακής εμπειρίας.

Πίνακας 3-Χρόνια εργασιακής εμπειρίας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	0-5 έτη	7	10,0	10,0	10,0
	11+	16	22,9	22,9	32,9
	6-10 έτη	47	67,1	67,1	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Συνεχίζοντας με την ανάλυση του πίνακα 4 παρατηρούμε ότι το 62,9% είναι απόφοιτοι ΑΕΙ/ΤΕΙ, το 20% είναι απόφοιτοι Λυκείου και μόλις το 17,1% κατέχουν μεταπτυχιακό τίτλο.

Πίνακας 4-Εκπαίδευση

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	ΑΕΙ/ΤΕΙ	44	62,9	62,9	62,9
	Απόφοιτος Λυκείου	14	20,0	20,0	82,9
	Μεταπτυχιακός τίτλος	12	17,1	17,1	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Σε ότι αφορά τον αριθμό των εργαζομένων στην επιχείρηση παρατηρούμε ότι το 37,1% των επιχειρήσεων απασχολεί από 11-50 άτομα, το 35,7% απασχολεί 51-79 άτομα ενώ το 27,1% απασχολεί 80-99 άτομα.

Πίνακας 5-Αριθμός εργαζομένων στην επιχείρηση

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	11-50 άτομα	26	37,1	37,1	37,1
	51-79 άτομα	25	35,7	35,7	72,9
	80-99 άτομα	19	27,1	27,1	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Ο πίνακας 6 που ακολουθεί στη συνέχεια δείχνει τα αποτελέσματα αναφορικά με την ειδικότητα των εργαζομένων. Παρατηρούμε ότι οι 32 από τους 70 είναι υπάλληλοι γραφείου, οι 25 είναι λογιστές, τα 8 άτομα είναι εσωτερικοί ελεγκτές ενώ μόλις 5 άτομα είναι βοηθοί λογιστή.

Πίνακας 6-Ειδικότητα εργαζομένου

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Βοηθός λογιστή	5	7,1	7,1	7,1
	Εσωτερικός ελεγκτής	8	11,4	11,4	18,6
	Λογιστής	25	35,7	35,7	54,3
	Υπάλληλος γραφείου	32	45,7	45,7	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

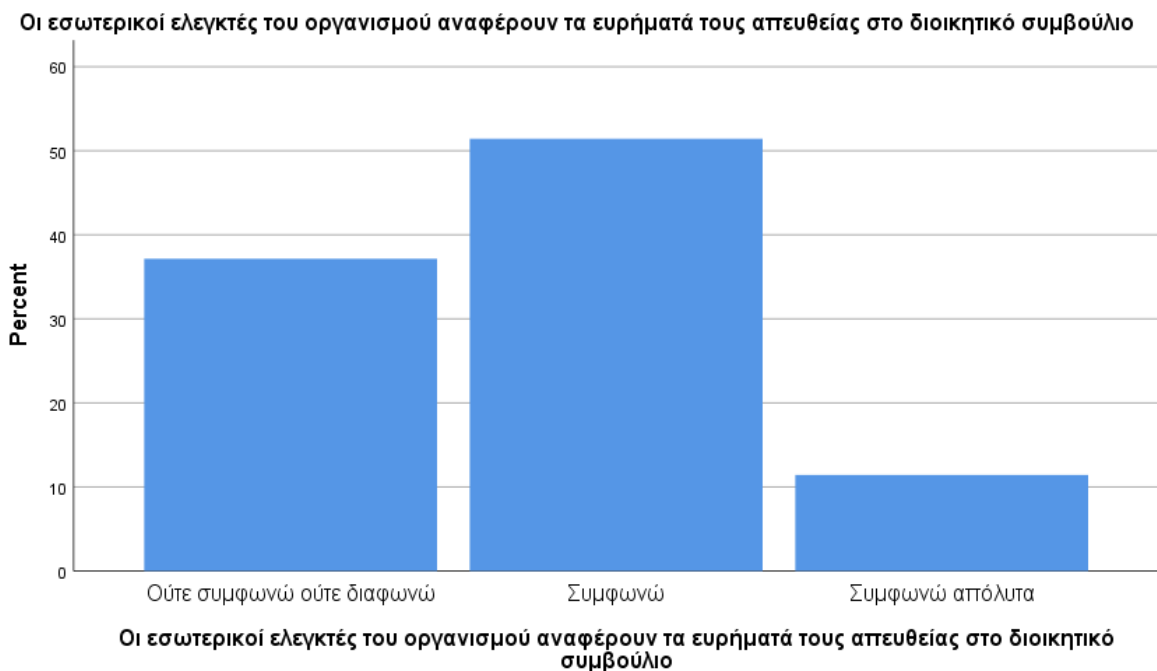
5.2 Αποτελέσματα για το περιβάλλον ελέγχου

Συνεχίζοντας με τα αποτελέσματα του πίνακα 7 και του διαγράμματος 1 στη συνέχεια παρατηρούμε πως σε ότι αφορά την ερώτηση **“Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αναφέρουν τα ευρήματά τους απευθείας στο διοικητικό συμβούλιο”**, οι 36 από τους 70 συμμετέχοντες λένε ότι συμφωνούν με την άποψη αυτή, οι 26 δηλώνουν ότι ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν ενώ μόλις 8 από τους συμμετέχοντες υποστηρίζουν ότι συμφωνούν απόλυτα.

Πίνακας 7-Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αναφέρουν τα ευρήματά τους απευθείας στο διοικητικό συμβούλιο

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	26	37,1	37,1	37,1
	Συμφωνώ	36	51,4	51,4	88,6
	Συμφωνώ απόλυτα	8	11,4	11,4	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 1-Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αναφέρουν τα ευρήματά τους απευθείας στο διοικητικό συμβούλιο

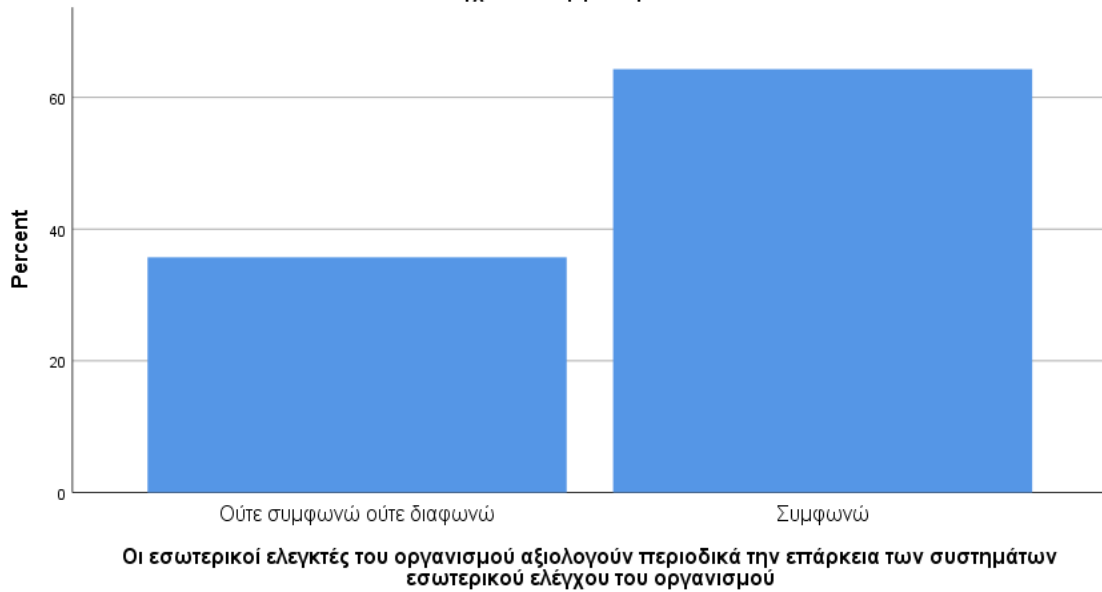
Τόσο ο πίνακας 8 όσο και το διάγραμμα 2 στη συνέχεια δείχνουν πως αναφορικά με την ερώτηση **“Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού”** το 64,3% υποστηρίζει ότι συμφωνεί με την άποψη αυτή ενώ το 35,7% δηλώνει ουδέτερο καθώς ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί.

Πίνακας 8-Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	25	35,7	35,7	35,7
	Συμφωνώ	45	64,3	64,3	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 2-Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού

Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού

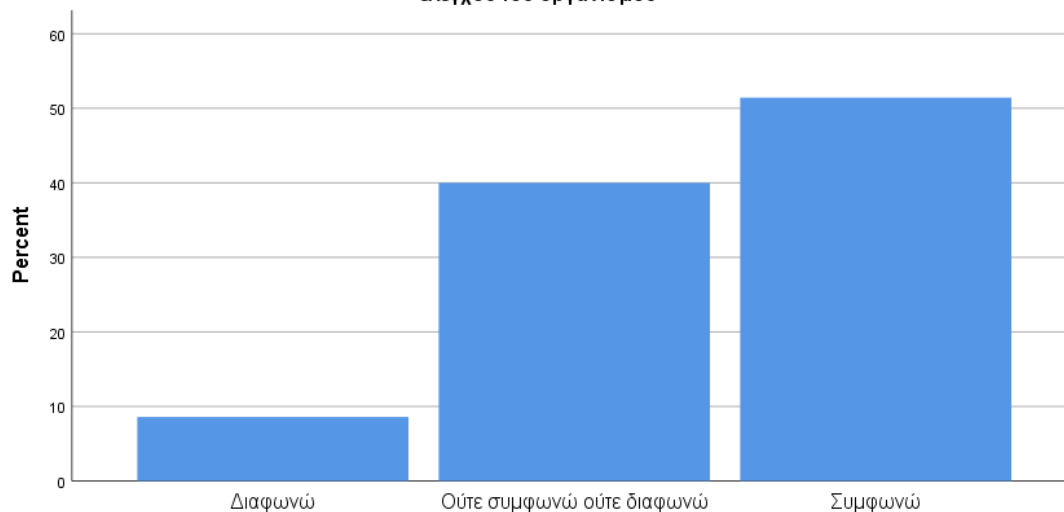
Συνεχίζοντας με τα ευρήματα της ερώτησης “Οι εξωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού”, διαπιστώνουμε πως 28 άτομα ή το 40% υποστηρίζει πως ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί με την άποψη αυτή ενώ 36 άτομα ή το 51,4% δηλώνει σύμφωνο. Μόνο το 8,6% ή 6 άτομα πιστεύουν ότι οι εξωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού δεν αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου.

Πίνακας 9-Οι εξωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	6	8,6	8,6	8,6
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	28	40,0	40,0	48,6
	Συμφωνώ	36	51,4	51,4	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 3-Οι εξωτερικοί ελεγκτές αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού

Οι εξωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού

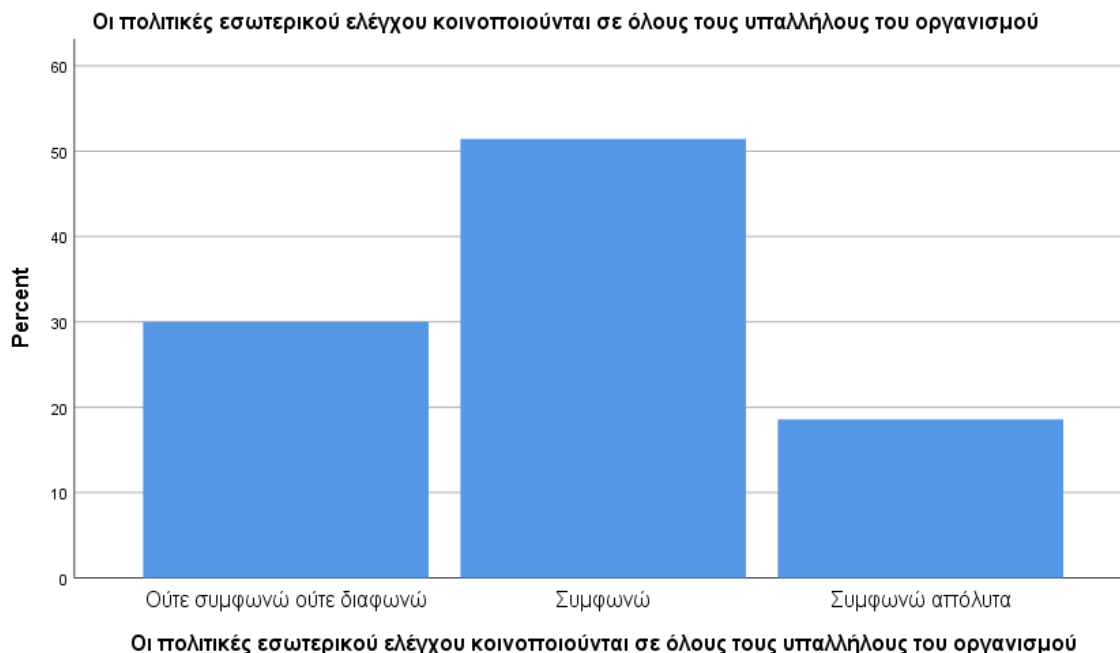
Οι εξωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού

Προχωρώντας στον πίνακα 10 και στο διάγραμμα 4 αναλύουμε τα αποτελέσματα στην ερώτηση “Οι πολιτικές εσωτερικού ελέγχου κοινοποιούνται σε όλους τους υπαλλήλους του οργανισμού”. Διαπιστώνουμε ότι το 51,4% συμφωνεί με την άποψη αυτή ενώ το 18,6% συμφωνεί απόλυτα. Επιπλέον, ποσοστό ίσο με το 30% δηλώνει ουδέτερο και δε λαμβάνει ξεκάθαρη θέση.

Πίνακας 10-Οι πολιτικές εσωτερικού ελέγχου κοινοποιούνται σε όλους τους υπαλλήλους του οργανισμού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	21	30,0	30,0	30,0
	Συμφωνώ	36	51,4	51,4	81,4
	Συμφωνώ απόλυτα	13	18,6	18,6	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 4-Οι πολιτικές εσωτερικού ελέγχου κοινοποιούνται σε όλους τους υπαλλήλους του οργανισμού

5.3 Αποτελέσματα για την εκτίμηση κινδύνου

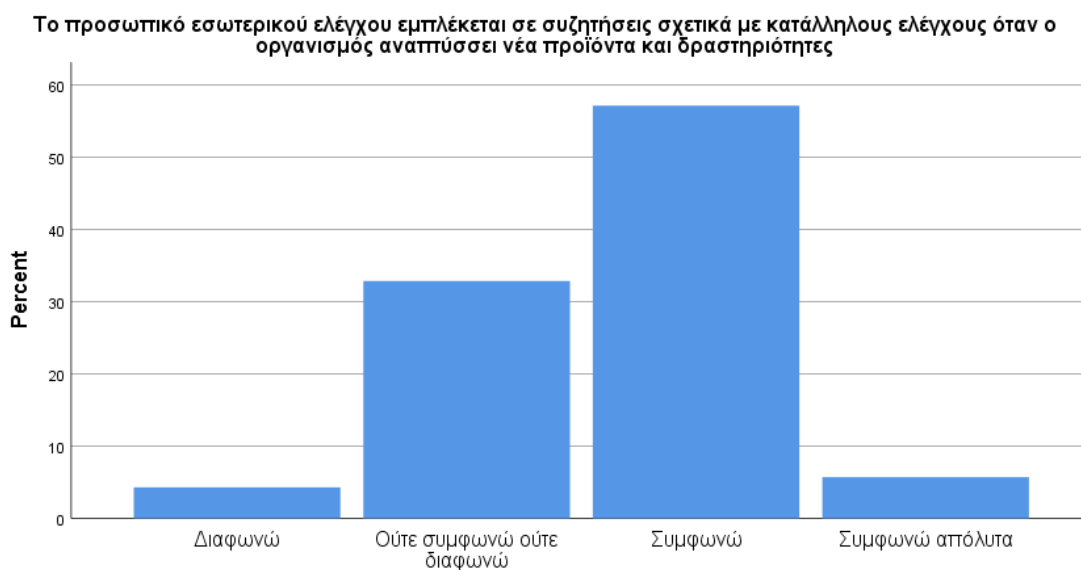
Τα αποτελέσματα αναφορικά με την ερώτηση **“Το προσωπικό εσωτερικού ελέγχου εμπλέκεται σε συζητήσεις σχετικά με κατάλληλους ελέγχους όταν ο οργανισμός αναπτύσσει νέα προϊόντα και δραστηριότητες”** δείχνουν ότι η πλειοψηφία με 57,1% συμφωνεί με την άποψη αυτή ενώ το 32,9% δείχνει δηλώνει ουδέτερο και δε λαμβάνει ξεκάθαρη θέση. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το 4,3% διαφωνεί και το 5,7% συμφωνεί απόλυτα.

Πίνακας 11-Το προσωπικό εσωτερικού ελέγχου εμπλέκεται σε συζητήσεις σχετικά με κατάλληλους ελέγχους όταν ο οργανισμός αναπτύσσει νέα προϊόντα και δραστηριότητες

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	3	4,3	4,3	4,3
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	23	32,9	32,9	37,1

	Συμφωνώ	40	57,1	57,1	94,3
	Συμφωνώ απόλυτα	4	5,7	5,7	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 5-Το προσωπικό εσωτερικού ελέγχου εμπλέκεται σε συζητήσεις σχετικά με κατάλληλους ελέγχους όταν ο οργανισμός αναπτύσσει νέα προϊόντα και δραστηριότητες

Το προσωπικό εσωτερικού ελέγχου εμπλέκεται σε συζητήσεις σχετικά με κατάλληλους ελέγχους όταν ο οργανισμός αναπτύσσει νέα προϊόντα και δραστηριότητες

Η επόμενη ερώτηση σε ότι αφορά την εκτίμηση κινδύνου είναι η ερώτηση “Υπάρχει επαρκές προσωπικό που είναι ικανό να διαχειριστεί τις τρέχουσες και προτεινόμενες οργανωτικές δραστηριότητες σε όλους τους τομείς”. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα, παρατηρούμε ότι 37 άτομα από τα 70 συμφωνούν με την άποψη αυτή, 24 δηλώνουν ουδέτεροι ενώ 5 άτομα διαφωνούν. Επίσης, 4 από τους συμμετέχοντες συμφωνούν απόλυτα.

Πίνακας 12- Υπάρχει επαρκές προσωπικό που είναι ικανό να διαχειριστεί τις τρέχουσες και προτεινόμενες οργανωτικές δραστηριότητες σε όλους τους τομείς

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	5	7,1	7,1	7,1
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	24	34,3	34,3	41,4
	Συμφωνώ	37	52,9	52,9	94,3

	Συμφωνώ απόλυτα	4	5,7	5,7	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 6-Υπάρχει επαρκές προσωπικό που είναι ικανό να διαχειριστεί τις τρέχουσες και προτεινόμενες οργανωτικές δραστηριότητες σε όλους τους τομείς

5.4 Αποτελέσματα για τις δραστηριότητες ελέγχου

Σε ότι αφορά τις δραστηριότητες ελέγχου, η πρώτη ερώτηση είναι η “Υπάρχουν πολιτικές και διαδικασίες στον οργανισμό που προβλέπουν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με κατάλληλες εγκρίσεις”, με την οποία όπως φαίνεται το 60% συμφωνεί με την άποψη αυτή, το 30% είναι ουδέτερο ενώ το 10% συμφωνεί απόλυτα.

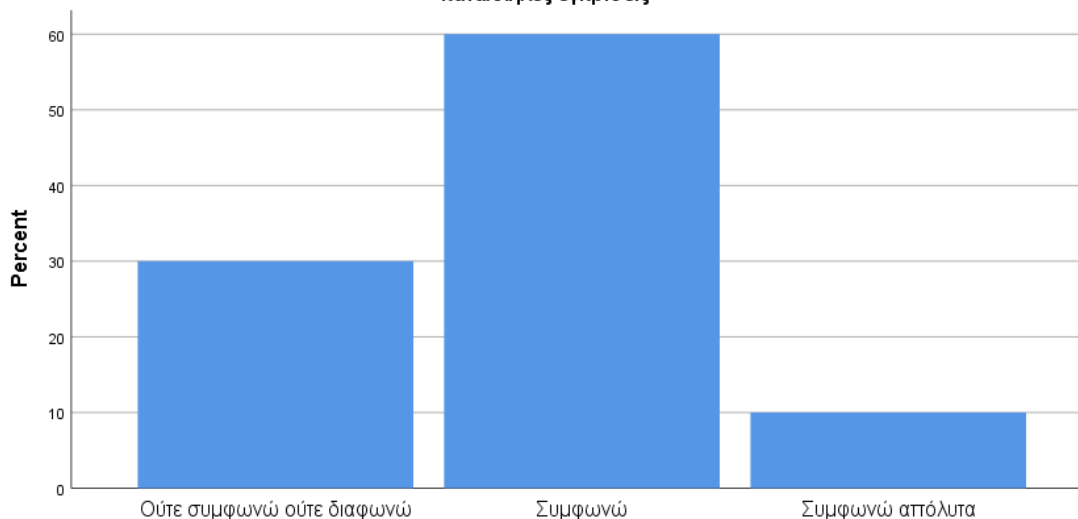
Πίνακας 13-Υπάρχουν πολιτικές και διαδικασίες στον οργανισμό που προβλέπουν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με κατάλληλες εγκρίσεις

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	21	30,0	30,0	30,0

	Συμφωνώ	42	60,0	60,0	90,0
	Συμφωνώ απόλυτα	7	10,0	10,0	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 7-Υπάρχουν πολιτικές και διαδικασίες στον οργανισμό που προβλέπουν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με κατάλληλες εγκρίσεις

Υπάρχουν πολιτικές και διαδικασίες στον οργανισμό που προβλέπουν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με κατάλληλες εγκρίσεις

Υπάρχουν πολιτικές και διαδικασίες στον οργανισμό που προβλέπουν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με κατάλληλες εγκρίσεις

Προχωρώντας την ανάλυση μας παρατηρούμε πως σε ότι αφορά την ερώτηση **“Η οργανωτική δομή της εταιρείας προβλέπει διαχωρισμό καθηκόντων σε κάθε θέση εργασίας”**, το 60% συμφωνεί με την άποψη αυτή ενώ ένα σημαντικό ποσοστό ίσο με 34,3% δηλώνει ουδέτερο καθώς ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Επίσης, το 2,9% υποστηρίζει ότι συμφωνεί απόλυτα ενώ το υπόλοιπο 2,9% διαφωνεί.

Πίνακας 14-Η οργανωτική δομή της εταιρείας προβλέπει διαχωρισμό καθηκόντων σε κάθε θέση εργασίας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	2	2,9	2,9	2,9
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	24	34,3	34,3	37,1
	Συμφωνώ	42	60,0	60,0	97,1
	Συμφωνώ απόλυτα	2	2,9	2,9	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 8-Η οργανωτική δομή της εταιρείας προβλέπει διαχωρισμό καθηκόντων σε κάθε θέση εργασίας

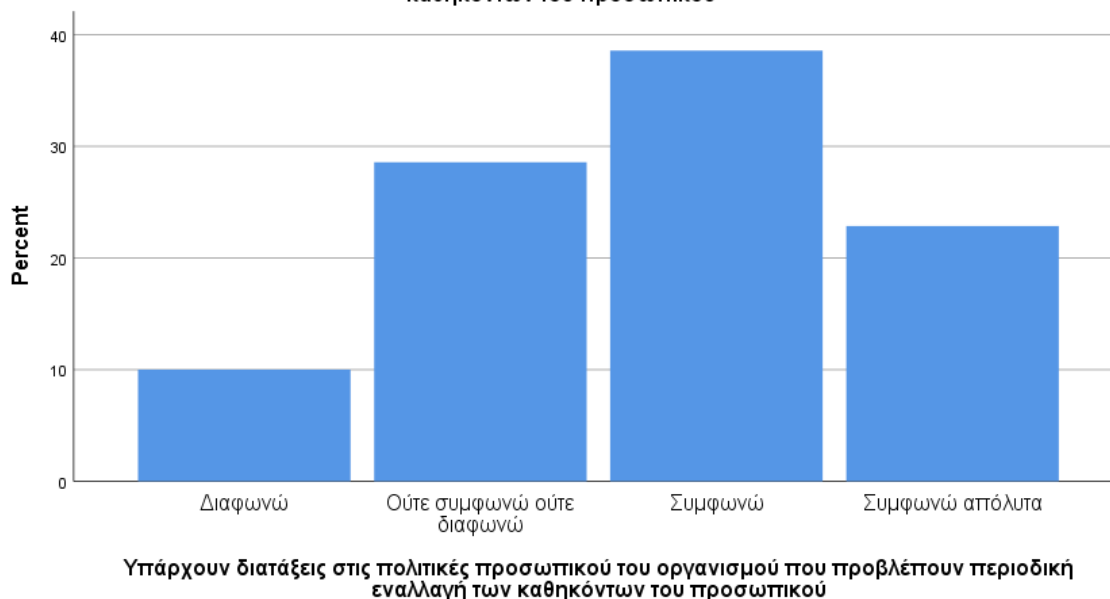
Συνεχίζοντας στον πίνακα 15 και στο διάγραμμα 9, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα στην ερώτηση “Υπάρχουν διατάξεις στις πολιτικές προσωπικού του οργανισμού που προβλέπουν περιοδική εναλλαγή των καθηκόντων του προσωπικού”, σύμφωνα με τα οποία διαπιστώνουμε ότι το 38,6% συμφωνεί με την άποψη αυτή, το 28,6% δηλώνει ουδέτερο, ενώ το 22,9% συμφωνεί απόλυτα. Επιπλέον, το 10% φαίνεται ότι διαφωνεί με την άποψη αυτή.

Πίνακας 15-Υπάρχουν διατάξεις στις πολιτικές προσωπικού του οργανισμού που προβλέπουν περιοδική εναλλαγή των καθηκόντων του προσωπικού

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	7	10,0	10,0	10,0
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	20	28,6	28,6	38,6
	Συμφωνώ	27	38,6	38,6	77,1
	Συμφωνώ απόλυτα	16	22,9	22,9	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 9-Υπάρχουν διατάξεις στις πολιτικές προσωπικού του οργανισμού που προβλέπουν περιοδική εναλλαγή των καθηκόντων του προσωπικού

Υπάρχουν διατάξεις στις πολιτικές προσωπικού του οργανισμού που προβλέπουν περιοδική εναλλαγή των καθηκόντων του προσωπικού

5.5 Αποτελέσματα για τα συστήματα λογιστικής, πληροφοριών και επικοινωνιών

Σε ότι αφορά τα συστήματα λογιστικής, πληροφοριών και επικοινωνιών, η πρώτη από αυτές είναι η **‘Κατάλληλες και επαρκείς εκθέσεις συντάσσονται από την εταιρεία για τη σωστή διαχείριση και τον έλεγχο της εταιρείας’**. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα προκύπτει ότι το 40% ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί με την άποψη αυτή, η πλειοψηφία και συγκεκριμένα το 51,4% συμφωνεί ενώ το 5,7% συμφωνεί απόλυτα. Τέλος, μόλις το 2,9% διαφωνεί με την άποψη αυτή. Συνεπώς, καθίσταται σαφές ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες στην έρευνα θεωρούν ότι υπάρχουν κατάλληλες εκθέσεις σε ότι αφορά τη διαχείριση και τον έλεγχο της εταιρείας.

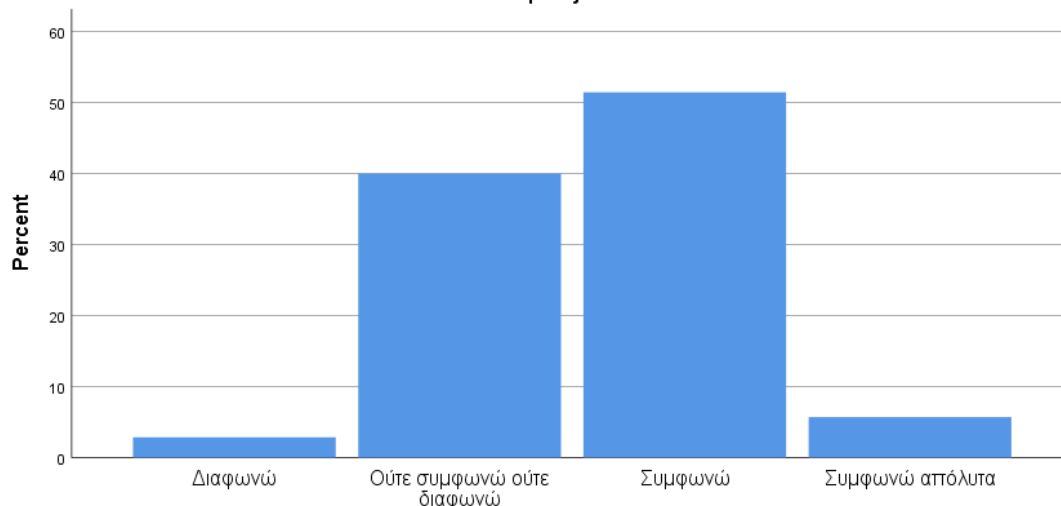
Πίνακας 16- Κατάλληλες και επαρκείς εκθέσεις συντάσσονται από την εταιρεία για τη σωστή διαχείριση και τον έλεγχο της εταιρείας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	2	2,9	2,9	2,9
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	28	40,0	40,0	42,9
	Συμφωνώ	36	51,4	51,4	94,3

	Συμφωνώ απόλυτα	4	5,7	5,7	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 10-Κατάλληλες και επαρκείς εκθέσεις συντάσσονται από την εταιρεία για τη σωστή διαχείριση και τον έλεγχο της εταιρείας

Κατάλληλες και επαρκείς εκθέσεις συντάσσονται από την εταιρεία για τη σωστή διαχείριση και τον έλεγχο της εταιρείας

Κατάλληλες και επαρκείς εκθέσεις συντάσσονται από την εταιρεία για τη σωστή διαχείριση και τον έλεγχο της εταιρείας

Συνεχίζοντας με τον πίνακα 17 και την ερώτηση “Οι συναλλαγές της εταιρείας πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα”, παρατηρούμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων και συγκεκριμένα 50 από τα 70 άτομα φαίνεται να συμφωνούν ενώ 3 άτομα συμφωνούν απόλυτα. Επιπλέον, 17 από τα 70 άτομα είναι ουδέτερα καθώς ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

Πίνακας 17-Οι συναλλαγές της εταιρείας πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	17	24,3	24,3	24,3
	Συμφωνώ	50	71,4	71,4	95,7
	Συμφωνώ απόλυτα	3	4,3	4,3	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 11-Οι συναλλαγές της εταιρείας πραγματοποιούνται με τα λογιστικά πρότυπα

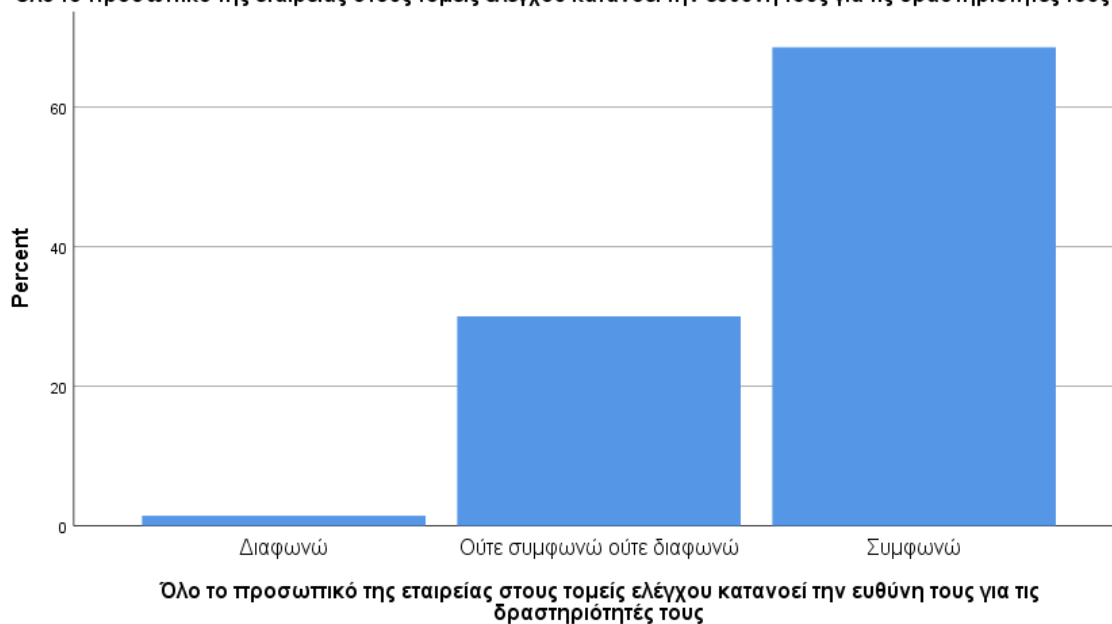
Η τελευταία ερώτηση στην συγκεκριμένη κατηγορία εξετάζει κατά πόσο **“Όλο το προσωπικό της εταιρείας στους τομείς ελέγχου κατανοεί την ευθύνη τους για τις δραστηριότητές τους”**. Σύμφωνα λοιπόν με τα ευρήματα που προκύπτουν παρατηρούμε ότι το 68,6% συμφωνεί με την άποψη αυτή ενώ το 30% δηλώνει ουδέτερο. Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι μόλις το 1,4% δείχνει να διαφωνεί.

Πίνακας 18-Όλο το προσωπικό της εταιρείας στους τομείς ελέγχου κατανοεί την ευθύνη τους για τις δραστηριότητές τους

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	1	1,4	1,4	1,4
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	21	30,0	30,0	31,4
	Συμφωνώ	48	68,6	68,6	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 12-Όλο το προσωπικό της εταιρείας στους τομείς ελέγχου κατανοεί την ευθύνη τους για τις δραστηριότητές τους

Όλο το προσωπικό της εταιρείας στους τομείς ελέγχου κατανοεί την ευθύνη τους για τις δραστηριότητές τους

5.6 Αποτελέσματα για την παρακολούθηση

Στην ενότητα αυτή αναλύουμε τις ερωτήσεις που σχετίζονται με την παρακολούθηση. Η πρώτη από αυτές είναι η ερώτηση “**Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει τα συστήματα ελέγχου της εταιρείας**”, με την οποία προκύπτει ότι συμφωνεί το 55,7%, το 4,3% συμφωνεί απόλυτα ενώ ποσοστό ίσο με 28,6% δηλώνει ουδέτερο. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει και ένα ποσοστό 11,4% που διαφωνεί και θεωρεί ότι το διοικητικό συμβούλιο δεν εγκρίνει τα συστήματα του εσωτερικού ελέγχου.

Πίνακας 19- Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	8	11,4	11,4	11,4
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	20	28,6	28,6	40,0
	Συμφωνώ	39	55,7	55,7	95,7
	Συμφωνώ απόλυτα	3	4,3	4,3	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 13-Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας

Σε ότι αφορά τον διορισμό του προσωπικού του εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας, προκύπτει ότι 39 από τους 70 συμμετέχοντες θεωρούν ότι το εγκρίνει το διοικητικό συμβούλιο καθώς συμφωνούν και 3 από τους 70 συμφωνούν απόλυτα. Επίσης, 27 άτομα δεν λαμβάνουν ξεκάθαρη θέση καθώς ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν ενώ 1 μόλις άτομο φαίνεται να διαφωνεί.

Πίνακας 20-Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το διορισμό του προσωπικού εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	1	1,4	1,4	1,4
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	27	38,6	38,6	40,0
	Συμφωνώ	39	55,7	55,7	95,7
	Συμφωνώ απόλυτα	3	4,3	4,3	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 14-Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το διορισμό του προσωπικού εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας

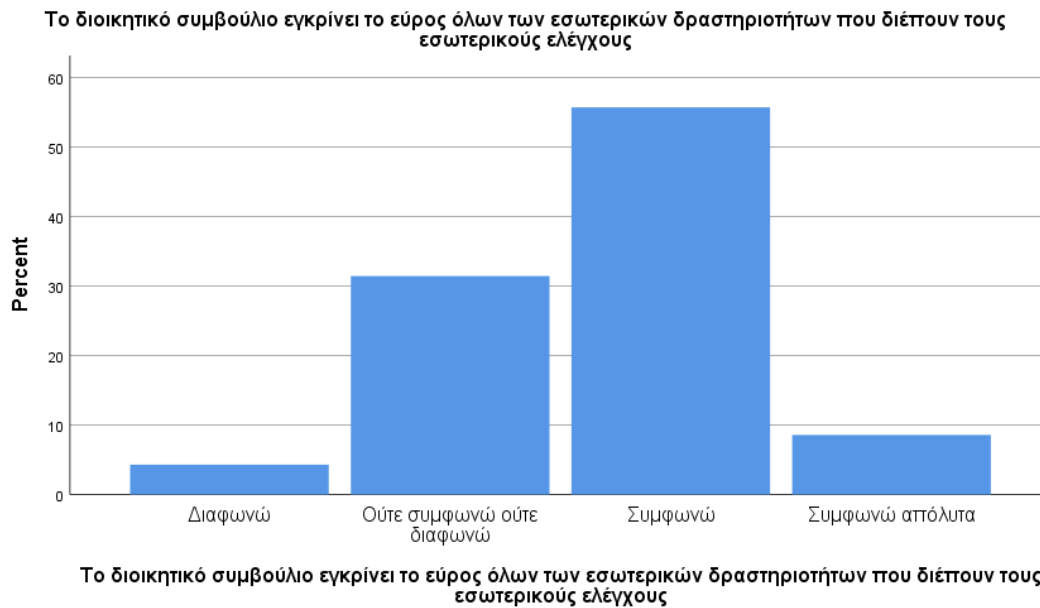
Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το διορισμό του προσωπικού εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας

Ο πίνακας 21 και το διάγραμμα 15 αναφέρονται στην ερώτηση “**Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το εύρος όλων των εσωτερικών δραστηριοτήτων που διέπουν τους εσωτερικούς ελέγχους**”. Με βάση τα αποτελέσματα προκύπτει ότι ποσοστό ίσο με 55,7% συμφωνεί με την άποψη αυτή, και το 8,6% συμφωνεί απόλυτα. Επίσης, το 31,4% φαίνεται να είναι ουδέτερο ενώ μόλις το 4,3% διαφωνεί.

Πίνακας 21-Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το εύρος όλων των εσωτερικών δραστηριοτήτων που διέπουν τους εσωτερικούς ελέγχους

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	3	4,3	4,3	4,3
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	22	31,4	31,4	35,7
	Συμφωνώ	39	55,7	55,7	91,4
	Συμφωνώ απόλυτα	6	8,6	8,6	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 15-Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το εύρος όλων των εσωτερικών δραστηριοτήτων που διέπουν τους εσωτερικούς ελέγχους

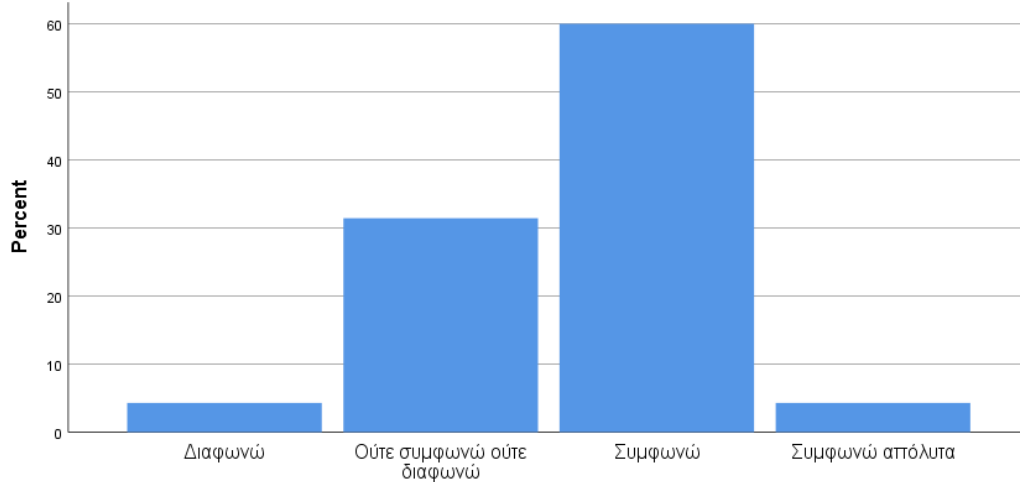
Σε ότι αφορά την ερώτηση “**Το διοικητικό συμβούλιο ή μια επιτροπή του συμβουλίου, εξετάζει τα αποτελέσματα όλων των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων**”, παρατηρούμε ότι το 60% συμφωνεί με την άποψη αυτή και το 31,4% είναι ουδέτερο δεδομένου ότι συμφωνεί ούτε διαφωνεί. Επιπλέον, το 4,3% διαφωνεί και το υπόλοιπο 4,3% συμφωνεί απόλυτα.

Πίνακας 22-Το διοικητικό συμβούλιο, ή μια επιτροπή του συμβουλίου, εξετάζει τα αποτελέσματα όλων των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Διαφωνώ	3	4,3	4,3	4,3
	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	22	31,4	31,4	35,7
	Συμφωνώ	42	60,0	60,0	95,7
	Συμφωνώ απόλυτα	3	4,3	4,3	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 16-Το διοικητικό συμβούλιο, ή μια επιτροπή του συμβουλίου, εξετάζει τα αποτελέσματα όλων των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων

Το διοικητικό συμβούλιο, ή μια επιτροπή του συμβουλίου, εξετάζει τα αποτελέσματα όλων των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων

Το διοικητικό συμβούλιο, ή μια επιτροπή του συμβουλίου, εξετάζει τα αποτελέσματα όλων των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων

5.7 Αποτελέσματα για την απάτη

Στην ενότητα αυτή αναλύουμε τα αποτελέσματα αναφορικά με τις ερωτήσεις που συνδέονται με την απάτη. Αναλυτικότερα, σε ότι αφορά την ερώτηση **‘‘Η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται κατά της απάτης’’**, παρατηρούμε ότι τα περισσότερα άτομα συμφωνούν με την άποψη αυτή καθώς συγκεκριμένα 29 άτομα συμφωνούν και 22 συμφωνούν απόλυτα. Επιπλέον, 19 άτομα ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν και προτιμούν να κρατήσουν ουδέτερη στάση.

Πίνακας 23-Η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται σημαντικά κατά της απάτης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	19	27,1	27,1	27,1
	Συμφωνώ	29	41,4	41,4	68,6
	Συμφωνώ απόλυτα	22	31,4	31,4	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 17-Η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται σημαντικά κατά της απάτης

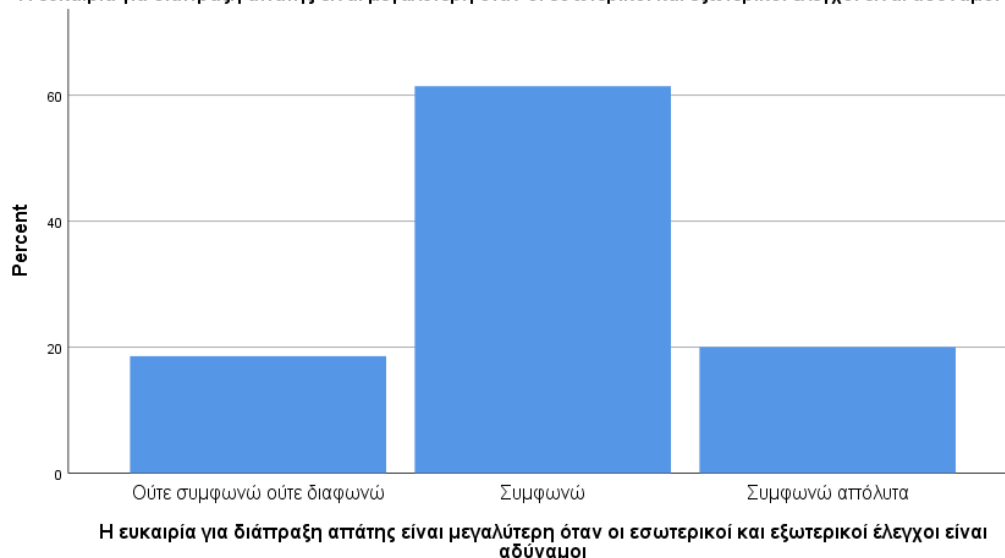
Προχωρώντας στον πίνακα 24 και στο διάγραμμα 18 που ακολουθούν διαπιστώνουμε πως αναφορικά με την ερώτηση **“Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι”** 43 από τους 70 συμμετέχοντες συμφωνούν με την άποψη αυτή ενώ 14 άτομα συμφωνούν απόλυτα. Επιπλέον, 13 άτομα ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

Πίνακας 24- Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	13	18,6	18,6	18,6
	Συμφωνώ	43	61,4	61,4	80,0
	Συμφωνώ απόλυτα	14	20,0	20,0	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 18- Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι

Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι

Συνεχίζοντας την ανάλυσή μας με την ερώτηση “Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς”, παρατηρούμε ότι 38 από τους 70 συμμετέχοντες στην έρευνα συμφωνούν με την άποψη αυτή ενώ 14 άτομα συμφωνούν απόλυτα. Επιπλέον, 18 άτομα φαίνεται πως ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

Πίνακας 25-Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	18	25,7	25,7	25,7
	Συμφωνώ	38	54,3	54,3	80,0
	Συμφωνώ απόλυτα	14	20,0	20,0	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 19-Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς

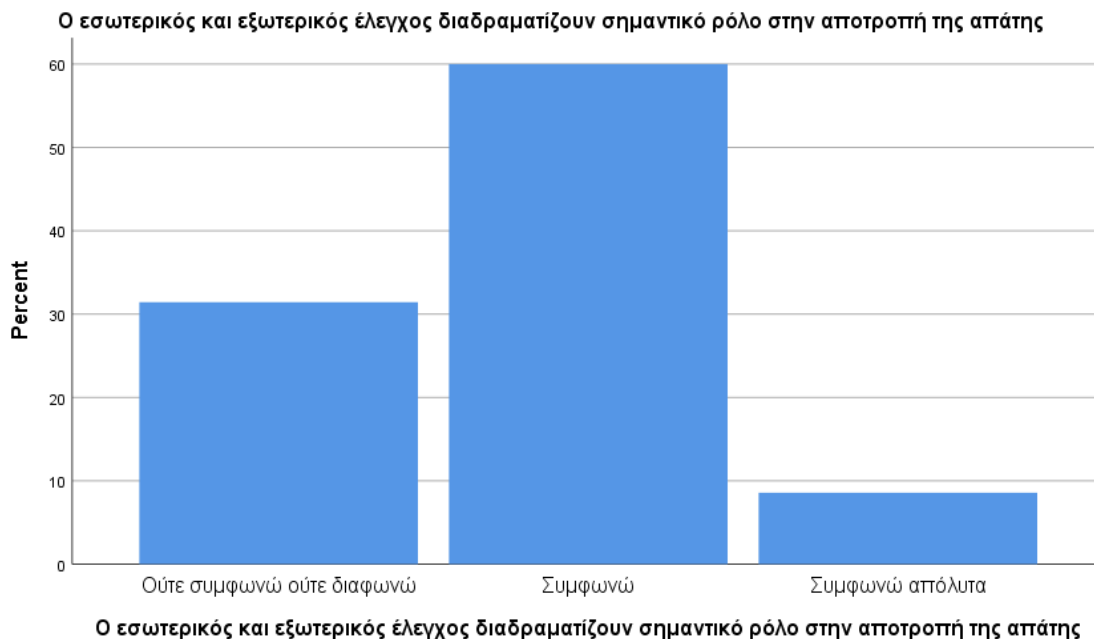

Προχωρώντας στην ερώτηση “Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης”, προκύπτει ότι το 60% συμφωνεί με την άποψη αυτή και το 8,6% συμφωνεί απόλυτα. Επιπλέον, το 31,4% είναι ουδέτερο καθώς ούτε συμφωνεί ούτε διαφωνεί με την άποψη αυτή.

Πίνακας 26-Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	22	31,4	31,4	31,4
	Συμφωνώ	42	60,0	60,0	91,4
	Συμφωνώ απόλυτα	6	8,6	8,6	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 20-Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης

Ο πίνακας 27 και το διάγραμμα 21 στη συνέχεια παρουσιάζουν τα αποτελέσματα αναφορικά με την ερώτηση **“Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος λειτουργούν αποτελεσματικά κατά της απάτης”**. Συγκεκριμένα διαπιστώνουμε πως το 55,7% συμφωνεί με την άποψη αυτή και το 18,6% συμφωνεί απόλυτα. Επίσης, το 25,7% δε λαμβάνει ξεκάθαρη άποψη.

Πίνακας 27-Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος λειτουργούν αποτελεσματικά κατά της απάτης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	18	25,7	25,7	25,7
	Συμφωνώ	39	55,7	55,7	81,4
	Συμφωνώ απόλυτα	13	18,6	18,6	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 21- Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος λειτουργούν αποτελεσματικά κατά της απάτης

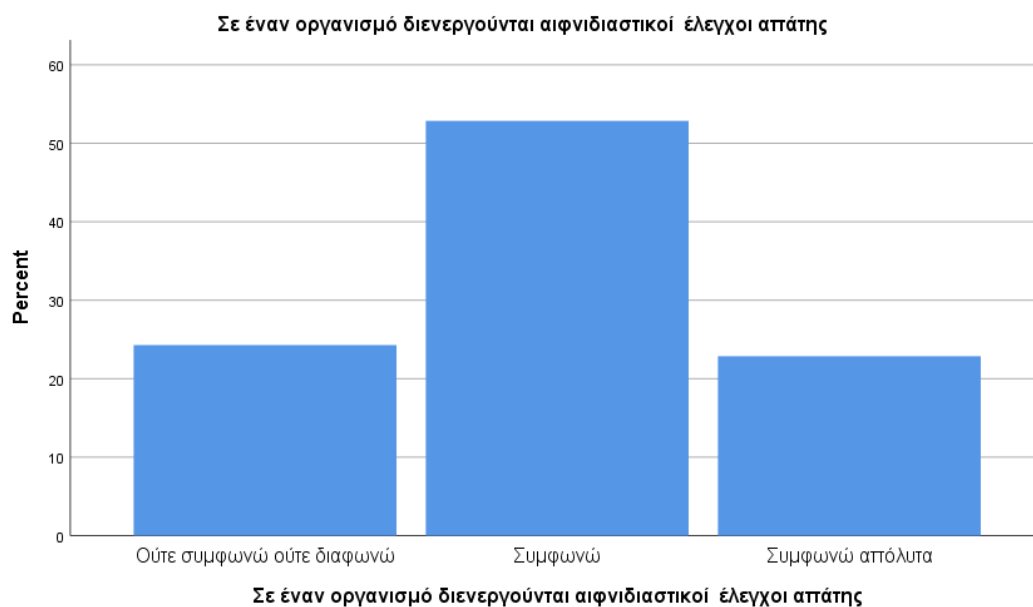

Σε ότι αφορά τους αιφνιδιαστικούς ελέγχους απάτης, οι 37 από τους 70 συμμετέχοντες στην έρευνα συμφωνούν ότι οι εταιρείες στις οποίες απασχολούνται προβαίνουν σε τέτοιου είδους ελέγχους και 16 άτομα συμφωνούν απόλυτα. Επίσης, 17 άτομα ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

Πίνακας 28-Σε έναν οργανισμό διενεργούνται αιφνιδιαστικοί έλεγχοι απάτης

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	17	24,3	24,3	24,3
	Συμφωνώ	37	52,9	52,9	77,1
	Συμφωνώ απόλυτα	16	22,9	22,9	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 22-Σε έναν οργανισμό διενεργούνται αιφνιδιαστικοί έλεγχοι απάτης

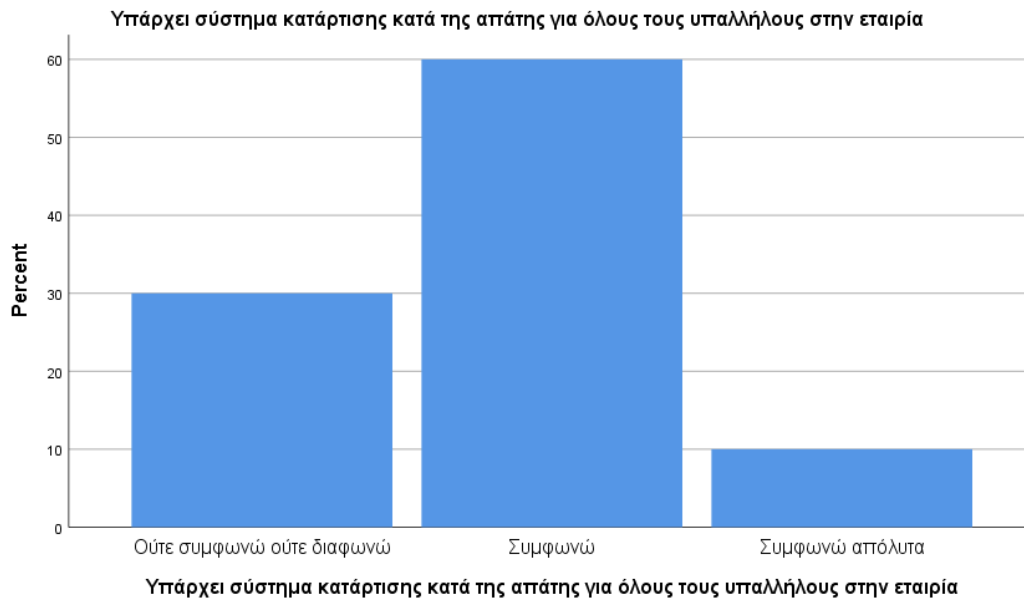

Συνεχίζοντας στον πίνακα 29 και το διάγραμμα 23 αναλύονται τα αποτελέσματα της ερώτησης **“Υπάρχει σύστημα κατάρτισης κατά της απάτης για όλους τους υπαλλήλους στην εταιρεία”** σύμφωνα με τα οποία προκύπτει ότι 42 από τους 70 συμμετέχοντες συμφωνούν ενώ 7 άτομα συμφωνούν απόλυτα. Επιπλέον, 21 άτομα είναι ουδέτερα καθώς ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

Πίνακας 29-Υπάρχει σύστημα κατάρτισης κατά της απάτης για όλους τους υπαλλήλους στην εταιρεία

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	21	30,0	30,0	30,0
	Συμφωνώ	42	60,0	60,0	90,0
	Συμφωνώ απόλυτα	7	10,0	10,0	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 23-Υπάρχει σύστημα κατάρτισης κατά της απάτης για όλους τους υπαλλήλους στην εταιρία

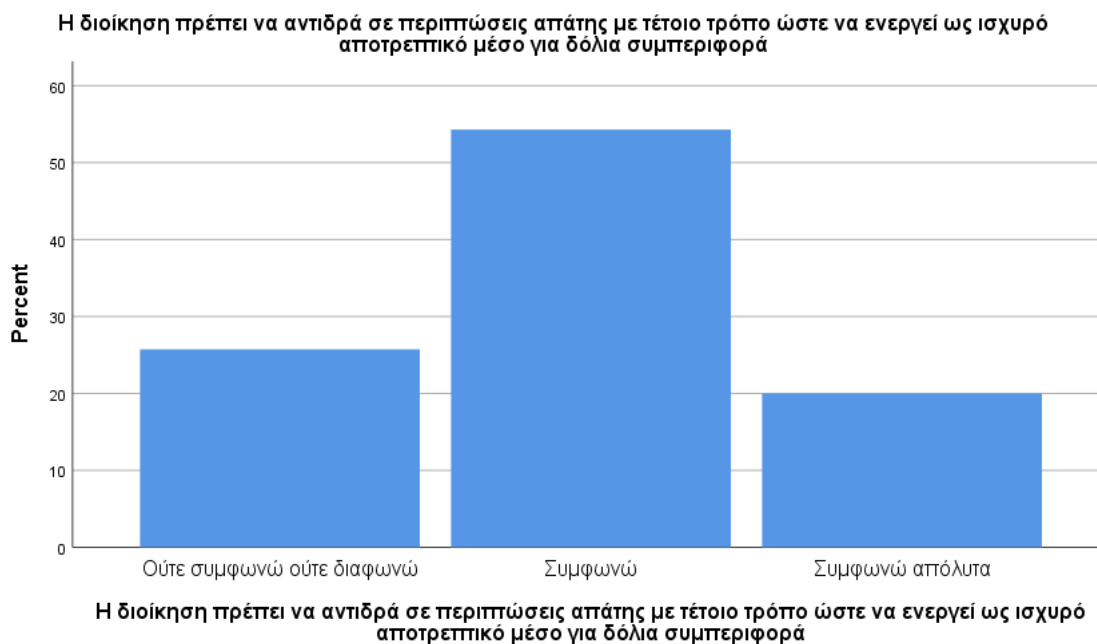

Προχωρώντας στη τελευταία ερώτηση της απάτης και συγκεκριμένα στην ερώτηση **“Η διοίκηση πρέπει να αντιδρά σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά”** παρατηρούμε ότι 54,3% συμφωνεί με την άποψη αυτή ενώ το 20% συμφωνεί απόλυτα. Επίσης, το 25,7% είναι ουδέτεροι καθώς ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν.

Πίνακας 30-Η διοίκηση πρέπει να αντιδρά σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	18	25,7	25,7	25,7
	Συμφωνώ	38	54,3	54,3	80,0
	Συμφωνώ απόλυτα	14	20,0	20,0	100,0
	Total	70	100,0	100,0	

Διάγραμμα 24-Η διοίκηση πρέπει να αντιδρά σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά

5.8 Ανάλυση συντελεστών συσχέτισης

5.8.1 Συσχέτιση απάτης με τον περιβάλλον ελέγχου

Συνεχίζοντας με τον πίνακα 31 στη συνέχεια, παρατηρούμε πως η ειλικρίνεια και η απάτη δεν σχετίζονται με στατιστική σημαντικότητα με καμία από τις ερωτήσεις του περιβάλλοντος ελέγχου. Το ίδιο ισχύει και για την ευκαιρία για διάπραξη απάτης που υπάρχει. Αντιθέτως, παρατηρούμε ότι τα ευρήματα των ελεγκτών συσχετίζονται με την ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς σε επίπεδο σημαντικότητας 1%.

Επίσης, η απόλυτη τιμή του συντελεστή συσχέτισης είναι ίση με 0,328 που φανερώνει μία μέτρια σχέση. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι ο συντελεστής συσχέτισης λαμβάνει τιμές μεταξύ του 1 και του -1. Μία τιμή κοντά στη μονάδα υποδηλώνει δυνατή συσχέτιση. Επιπλέον, η τιμή του συντελεστή συσχέτισης ανάμεσα στην ύπαρξη ενός συστήματος κατάρτισης κατά της απάτης και της περιοδικής αξιολόγησης της επάρκειας των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού από

τους εσωτερικούς ελεγκτές είναι θετική και ίση με 0,248 γεγονός που υποδηλώνει μία μέτρια σχέση αλληλεπίδρασης.

Τέλος, παρατηρούμε ότι οι πολιτικές εσωτερικού ελέγχου που κοινοποιούνται σε όλους τους υπαλλήλους της επιχείρησης συνδέονται θετικά και στατιστικά σημαντικά με τιμή 0,263, με την αντίδραση της διοίκησης σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά.

Πίνακας 31-Συσχέτιση ερωτήσεων απάτης με το περιβάλλον ελέγχου

		Η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται σημαντικά κατά της απάτης	Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος λειτουργούν αποτελεσματικά κατά της απάτης	Σε έναν οργανισμό διενεργούνται αιφνιδιαστικοί έλεγχοι απάτης	Υπάρχει σύστημα κατάρτισης κατά της απάτης για όλους τους υπαλλήλους στην εταιρία	Η διοίκηση πρέπει να αντιδρά σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά
Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αναφέρουν τα ευρήματά τους απευθείας στο διοικητικό συμβούλιο	Pearson Correlation	-,007	,045	-,328**	,145	,057	-,073	-,022	,032
	Sig. (2-tailed)	,957	,714	,006	,230	,638	,551	,856	,794
Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού	Pearson Correlation	-,114	-,031	-,107	,116	,055	,028	,248*	,158
	Sig. (2-tailed)	,346	,800	,376	,341	,653	,819	,038	,191
Οι εξωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού	Pearson Correlation	-,211	-,051	-,009	,032	,038	-,115	-,037	-,042
	Sig. (2-tailed)	,079	,675	,939	,791	,753	,342	,762	,728
Οι πολιτικές εσωτερικού ελέγχου κοινοποιούνται σε όλους τους υπαλλήλους του οργανισμού	Pearson Correlation	,0939	-,063	,202	-,029	,139	,057	,083	,263*
	Sig. (2-tailed)	,009	,604	,094	,810	,251	,639	,494	,028

5.8.2 Συσχέτιση απάτης με την εκτίμηση κινδύνου

Προχωρώντας στον πίνακα 32 παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα για τους συντελεστές συσχέτισης ανάμεσα στις ερωτήσεις της απάτης και της εκτίμησης κινδύνου. Αναλυτικότερα, παρατηρούμε ότι παρά τους υψηλούς συντελεστές συσχέτισης δεν υπάρχει στατιστική σημαντικότητα με καμία ερώτηση.

Συγκεκριμένα, ο συντελεστής συσχέτισης της ερώτησης κινδύνου “Το προσωπικό εσωτερικού ελέγχου εμπλέκεται σε συζητήσεις σχετικά με κατάλληλους ελέγχους όταν ο οργανισμός αναπτύσσει νέα προϊόντα και δραστηριότητες” με την ερώτηση της απάτης “Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι” είναι θετικός και ίσος με 0,918 ενώ με την ερώτηση της απάτης “Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς” είναι ίσος με 0,909 στοιχείο που υποδηλώνει δυνατή σχέση. Ωστόσο, οι τιμές αυτές δεν είναι στατιστικά σημαντικές ούτε σε επίπεδο σημαντικότητας 1% αλλά και ούτε σε επίπεδο 5% και συνεπώς δε λαμβάνονται υπόψη στην ανάλυσή μας.

Ομοίως, η τιμή του συντελεστή συσχέτισης με την ερώτηση της εκτίμησης κινδύνου “Υπάρχει επαρκές προσωπικό που είναι ικανό να διαχειριστεί τις τρέχουσες και προτεινόμενες οργανωτικές δραστηριότητες σε όλους τους τομείς” και της απάτης “Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι” είναι ίσος με 0,909 στοιχείο που υποδηλώνει δυνατή σχέση αλλά όχι στατιστικά σημαντική.

Πίνακας 32-Συσχέτιση ερωτήσεων απάτης με την εκτίμηση κινδύνου

		Η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται σημαντικά κατά της απάτης	Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος λειτουργούν αποτελεσματικά κατά της απάτης	Σε έναν οργανισμό διενεργούνται αιφνιδιαστικοί έλεγχοι απάτης	Υπάρχει σύστημα κατάρτισης κατά της απάτης για όλους τους υπαλλήλους στην εταιρία	Η διοίκηση πρέπει να αντιδρά σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά
Το προσωπικό εσωτερικού ελέγχου εμπλέκεται σε συζητήσεις σχετικά με κατάλληλους ελέγχους όταν ο οργανισμός αναπτύσσει νέα προϊόντα και δραστηριότητες	Pearson Correlation	-,198	,013	-,014	,158	,007	-,011	,109	,180
	Sig. (2-tailed)	,101	,918	,909	,190	,954	,926	,369	,135
Υπάρχει επαρκές προσωπικό που είναι ικανό να διαχειριστεί τις τρέχουσες και προτεινόμενες οργανωτικές δραστηριότητες σε όλους τους τομείς	Pearson Correlation	-,098	,014	-,051	,107	,057	,076	-,168	-,141
	Sig. (2-tailed)	,420	,909	,673	,376	,642	,534	,164	,244

5.8.3 Συσχέτιση απάτης με τις δραστηριότητες ελέγχου

Προχωρώντας στον πίνακα 33 εξετάζουμε τα αποτελέσματα των συντελεστών συσχέτισης μεταξύ των ερωτήσεων της απάτης και των δραστηριοτήτων ελέγχου. Ο μοναδικός συντελεστής στον οποίο βρίσκουμε στατιστικά σημαντική σχέση είναι η ερώτηση της απάτης ‘‘Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης’’, με την ερώτηση της δραστηριότητας ελέγχου ‘‘Η οργανωτική δομή της εταιρείας προβλέπει διαχωρισμό καθηκόντων σε κάθε θέση εργασίας’’. Αναλυτικότερα, η απόλυτη τιμή του συντελεστή συσχέτισης είναι ίση με 0,326 στοιχείο που δηλώνει μία μέτρια σχέση.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημειωθεί ότι παρατηρούμε υψηλές τιμές στους συντελεστές συσχέτισης μεταξύ των πολιτικών και των διαδικασιών της εταιρείας και της ευκαιρίας για την πραγματοποίηση απάτης, καθώς επίσης και της οργανωτικής δομής με την ευκαιρία για απάτη, αλλά οι τιμές δεν είναι στατιστικά σημαντικές.

Πίνακας 33-Συσχέτιση ερωτήσεων απάτης με τις δραστηριότητες ελέγχου

		Η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται σημαντικά κατά της απάτης	Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος λειτουργούν αποτελεσματικά κατά της απάτης	Σε έναν οργανισμό διενεργούνται αιφνιδιαστικοί έλεγχοι απάτης	Υπάρχει σύστημα κατάρτισης κατά της απάτης για όλους τους υπαλλήλους στην εταιρία	Η διοίκηση πρέπει να αντιδρά σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά
Υπάρχουν πολιτικές και διαδικασίες στον οργανισμό που προβλέπουν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με κατάλληλες εγκρίσεις	Pearson Correlation	-,044	,008	,042	-,008	,216	-,007	-,230	,042
	Sig. (2-tailed)	,720	,950	,727	,947	,073	,955	,055	,727
Η οργανωτική δομή της εταιρείας προβλέπει διαχωρισμό καθηκόντων σε κάθε θέση εργασίας	Pearson Correlation	,035	-,025	-,161	-,326**	-,178	-,190	-,048	-,233
	Sig. (2-tailed)	,772	,840	,182	,006	,141	,116	,690	,052
Υπάρχουν διατάξεις στις πολιτικές προσωπικού του οργανισμού που προβλέπουν περιοδική εναλλαγή των καθηκόντων του προσωπικού	Pearson Correlation	-,167	,056	,114	,129	,134	,017	,114	,045
	Sig. (2-tailed)	,167	,643	,345	,289	,269	,890	,348	,709
	Sig. (2-tailed)	,789	,390	,564	,787	,547	,788	,128	

5.8.4 Συσχέτιση απάτης με τα συστήματα λογιστικής, πληροφοριών και επικοινωνιών

Ο πίνακας 34 στη συνέχεια δείχνει τα αποτελέσματα για τους συντελεστές συσχέτισης μεταξύ των ερωτήσεων της απάτης και των συστημάτων λογιστικής, πληροφοριών και επικοινωνιών. Συγκεκριμένα, παρατηρούμε ότι υπάρχει θετική συσχέτιση μεταξύ των συναλλαγών που πραγματοποιούνται από την εταιρεία σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα και του συστήματος κατάρτισης κατά της απάτης. Αναλυτικότερα, η τιμή του συντελεστή είναι ίση με 0,250 και εκφράζει μία μέτρια σχέση ενώ είναι στατιστικά σημαντική σε επίπεδο σημαντικότητας 5%.

Πίνακας 34-Συσχέτιση ερωτήσεων απάτης με τα συστήματα λογιστικής, πληροφοριών και επικοινωνιών

		Η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται σημαντικά κατά της απάτης	Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος λειτουργούν αποτελεσματικά κατά της απάτης	Σε έναν οργανισμό διενεργούνται αιφνιδιαστικοί έλεγχοι απάτης	Υπάρχει σύστημα κατάρτισης κατά της απάτης για όλους τους υπαλλήλους στην εταιρία	Η διοίκηση πρέπει να αντιδρά σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά
Κατάλληλες και επαρκείς εκθέσεις συντάσσονται από την εταιρεία για τη σωστή διαχείριση και τον έλεγχο της εταιρείας	Pearson Correlation	-,082	,194	,079	,023	,000	,019	-,097	-,020
	Sig. (2-tailed)	,502	,108	,514	,852	1,000	,873	,427	,871
Οι συναλλαγές της εταιρείας πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα	Pearson Correlation	,060	-,084	-,077	-,156	,000	-,092	,250*	,009
	Sig. (2-tailed)	,620	,492	,526	,196	1,000	,447	,037	,944
Όλο το προσωπικό της εταιρείας στους τομείς ελέγχου κατανοεί την ευθύνη τους για τις δραστηριότητές τους	Pearson Correlation	-,075	,015	,114	-,012	,015	-,097	,114	-,013
	Sig. (2-tailed)	,535	,901	,347	,918	,899	,424	,345	,913
	Sig. (2-tailed)	,789	,390	,564	,787	,547	,788	,128	

5.8.5 Συσχέτιση απάτης με την παρακολούθηση

Ο πίνακας 35 στη συνέχεια δείχνει τα αποτελέσματα για τους συντελεστές συσχέτισης μεταξύ των ερωτήσεων της απάτης και της παρακολούθησης. Αναλυτικότερα, παρατηρούμε ότι ο συντελεστής συσχέτισης της ερώτησης της παρακολούθησης “Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει τον διορισμό του προσωπικού εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας” με την ερώτηση της απάτης “Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης” είναι στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο 5% με απόλυτη τιμή 0,285 γεγονός που δείχνει μέτρια σχέση και όχι αρκετά δυνατή συσχέτιση.

Επιπλέον, διαπιστώνουμε ότι ο συντελεστής συσχέτισης της ερώτησης της απάτης “Η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται σημαντικά κατά της απάτης” με την ερώτηση της παρακολούθησης “Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το εύρος όλων των εσωτερικών δραστηριοτήτων που διέπουν τους εσωτερικούς ελέγχους” είναι στατιστικά σημαντικός σε επίπεδο σημαντικότητας 1% με τιμή 0,325., υποδεικνύοντας μία μέτρια σχέση.

Πίνακας 35-Συσχέτιση ερωτήσεων απάτης με την παρακολούθηση

		Η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται σημαντικά κατά της απάτης	Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης	Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος λειτουργούν αποτελεσματικά κατά της απάτης	Σε έναν οργανισμό διενεργούνται αιφνιδιαστικοί έλεγχοι απάτης	Υπάρχει σύστημα κατάρτισης κατά της απάτης για όλους τους υπαλλήλους στην εταιρία	Η διοίκηση πρέπει να αντιδρά σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά
Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας	Pearson Correlation	-,015	-,016	-,110	-,050	-,125	-,041	,140	,060
	Sig. (2-tailed)	,905	,894	,366	,682	,301	,737	,249	,623
Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει τον διορισμό του προσωπικού εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας	Pearson Correlation	-,091	-,064	,054	-,285*	,078	,128	-,129	-,089
	Sig. (2-tailed)	,451	,601	,654	,017	,519	,291	,286	,462
Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το εύρος όλων των εσωτερικών δραστηριοτήτων που διέπουν τους εσωτερικούς ελέγχους	Pearson Correlation	,325**	-,190	-,100	-,036	,139	,021	,090	,085
	Sig. (2-tailed)	,006	,115	,408	,766	,251	,865	,459	,486
Το διοικητικό συμβούλιο, ή μια επιτροπή του συμβουλίου, εξετάζει τα αποτελέσματα όλων των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων	Pearson Correlation	,061	,049	-,182	-,180	-,197	,120	-,075	,053
	Sig. (2-tailed)	,615	,685	,132	,135	,102	,324	,536	,665

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6-ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

6.1 Συμπεράσματα

Μια οικονομία στο σύνολό της επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό από την απάτη η οποία επιφέρει πολύ μεγάλες οικονομικές απώλειες, διαταράσσει την κοινωνική σταθερότητα και απειλεί την ίδια την δημοκρατία, οδηγώντας σε αμφισβήτηση και έλλειψη εμπιστοσύνης στο οικονομικό σύστημα, αλλά βάζει σε κίνδυνο και τους θεσμούς του κράτους και της κοινωνίας. Στο παρελθόν, η καταπολέμηση της απάτης δεν αποτελούσε προτεραιότητα των εταιριών και γενικότερα ο ρόλος του ήταν υποβαθμισμένος.

Οι διαδικασίες για την εξιχνίαση και την καταπολέμηση της απάτης θεωρήθηκε μια χαμηλής έντασης συνιστώσα στους γενικότερους στόχους με αποτέλεσμα να μην θεωρείται δομημένο πρόγραμμα , με ξεκάθαρους στόχους σχετικά με τον εντοπισμό της απάτης. Επιπρόσθετα, παλιότερα, οι μέτοχοι και το διοικητικό συμβούλιο έτειναν να αντιμετωπίζουν καταστάσεις απάτης, καθώς απλές ανωμαλίες, είχαν ως αιτία την λανθασμένη λειτουργία ή και την ανυπαρξία του εσωτερικού ελέγχου.

Στις αρχές του 21ου αιώνα αποκαλύφθηκαν σκάνδαλα πολυεθνικών εταιριών με αποτέλεσμα η πρόληψη κατά της απάτης να αποκτάει γερές βάσεις. Στη σήμερα ημέρα η απάτη αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κινδύνους που μπορεί να εκτεθεί η οικονομική οντότητα. Η εμπλοκή του ονόματος ενός οργανισμού με απάτη μπορεί να εγκυμονεί κινδύνους ως προς την αγορά ,πίστωση και την φήμη. Παράλληλα ,οι ενδεχόμενοι επενδυτές είναι πιο ευαίσθητοι στην απάτη, καθώς η ύπαρξη απάτης συνδέεται με οικονομικές απάτες.

Η αρνητική δημοσιότητα που προκύπτει από τέτοιους είδους παράπλευρες απώλειες, μπορεί να βλάψει σοβαρά την φήμη μια επιχείρησης. Έτσι, οι επενδυτές χάνουν την εμπιστοσύνη τους προς την διοίκηση της εταιρίας, κι αυτό με την σειρά του επιφέρει την μείωση της αξίας της. Επίσης επηρεάζει αρνητικά όλες τις σχέσεις στο εσωτερικό της επιχείρησης και την ψυχολογία των εργαζομένων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα οι επενδυτές να επιβάλλουν ανάπτυξη μηχανισμών καταπολέμησης της απάτης που εστιάζονται σε μέτρα για την πρόληψη της απάτης και την έγκαιρη ανίχνευσή της. Έτσι

λοιπόν, όλο και περισσότερο ενδιαφέρον δίνεται στον εσωτερικό έλεγχο και στον εξωτερικό έλεγχο ως βασικά στοιχεία αυτών των μηχανισμών.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, σκοπός της συγκεκριμένης εργασίας ήταν να αναλύσει την σχέση του εξωτερικού ελέγχου με την απάτη. Αναλυτικότερα, μέσω της εμπειρικής μελέτης που πραγματοποιήσαμε καταλήξαμε στα ακόλουθα συμπεράσματα:

- ✓ Σε ότι αφορά τις ερωτήσεις για το περιβάλλον ελέγχου, οι περισσότεροι συμμετέχοντες στην έρευνα, συμφωνούν ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αναφέρουν τα ευρήματά τους απευθείας στο διοικητικό συμβούλιο.
- ✓ Επιπλέον, η πλειοψηφία πιστεύει ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού και ότι οι πολιτικές εσωτερικού ελέγχου κοινοποιούνται σε όλους τους υπαλλήλους του οργανισμού.
- ✓ Σε ότι αφορά την εκτίμηση κινδύνου, η πλειοψηφία συμφωνεί με την άποψη ότι το προσωπικό εσωτερικού ελέγχου εμπλέκεται σε συζητήσεις σχετικά με κατάλληλους ελέγχους όταν ο οργανισμός αναπτύσσει νέα προϊόντα και δραστηριότητες.
- ✓ Προχωρώντας στις ερωτήσεις αναφορικά με τις δραστηριότητες ελέγχου, διαπιστώνουμε ότι υπάρχουν πολιτικές και διαδικασίες στον οργανισμό που προβλέπουν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με κατάλληλες εγκρίσεις, και η οργανωτική δομή της εταιρείας προβλέπει διαχωρισμό καθηκόντων σε κάθε θέση εργασίας.
- ✓ Συνεχίζοντας με τις ερωτήσεις για τα συστήματα, πληροφορικής και επικοινωνιών, καθίσταται σαφές ότι οι περισσότεροι συμμετέχοντες στην έρευνα θεωρούν ότι υπάρχουν κατάλληλες εκθέσεις σε ότι αφορά τη διαχείριση και τον έλεγχο της εταιρείας. Επιπλέον, οι συναλλαγές της εταιρείας πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα ενώ όλο το προσωπικό της εταιρείας στους τομείς ελέγχου κατανοεί την ευθύνη τους για τις δραστηριότητές τους.
- ✓ Σε ότι αφορά τις ερωτήσεις της παρακολούθησης, το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει τα συστήματα ελέγχου της εταιρείας, σύμφωνα με την πλειοψηφία των συμμετεχόντων στην έρευνα, ενώ διαπιστώνεται επίσης ότι το διοικητικό

συμβούλιο εγκρίνει το εύρος όλων των εσωτερικών δραστηριοτήτων που διέπουν τους εσωτερικούς ελέγχους.

- ✓ Τέλος, σε ότι έχει να κάνει με τις ερωτήσεις της απάτης, παρατηρούμε ότι τα περισσότερα άτομα συμφωνούν με την άποψη ότι η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται κατά της απάτης καθώς και ότι η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι.
- ✓ Επιπλέον, οι περισσότεροι υποστηρίζουν ότι ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης ενώ θεωρούν ότι υπάρχει σύστημα κατάρτισης κατά της απάτης για όλους τους υπαλλήλους στην εταιρεία. Επίσης, υποστηρίζεται η άποψη ότι η διοίκηση πρέπει να αντιδρά σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά.

Βιβλιογραφία

- Ξένη

American Institute of Certified Public Accountants (AICPA) (1997). Consideration of Fraud in a Financial Statement Audit. *Statement on Auditing Standards SAS No. 82*, New York

Beneish, Messod D. (1999b). The Detection of Earnings manipulation, *Financial Analysts Journal*, 55(5), pp. 24-36.

Brennan, N., and J. Hennessy. (2001). *Forensic Accounting*, Dublin: Round Hall Sweet & Maxwell.

Brennan, Niamh M., and McGrath, Mary. (2007). Financial Statement Fraud: Some Lessons from US and European Case Studies, *Australian Accounting Review*, 17(2), pp. 49-61.

Both, A., Sutton, A., and Papaioannou, D. (2016). *Systematic Approaches to a Successful Literature Review*, 2nd Edition. Sage: Sage Publications Ltd.

Crawford, M. and Stein, W. (2004). *Enterprise risk management, integrated framework. Executive summary & framework*, Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway (COSO).

Carcello, Joseph V., and Albert L. Nagy. (2004). Audit Firm Tenure and Fraudulent Financial Reporting, *Auditing: A Journal of Practise & Theory*, 23(2), pp. 55-69.

Dechow, Patricia M., Richard G. Sloan and Amy P. Sweeney. (1996). Causes and Consequences of Earnings Manipulation: An Analysis of Firms Subject to Enforcement Actions by the SEC, *Contemporary Accounting Research*, 13(1), pp. 1-36

Drogalas, G., Eleftheriadis, I., Pazarskis, M. and Anagnostopoulou, E. (2017). “Perceptions About Effective Risk Management. The Crucial Role of Internal Audit and Management. Evidence from Greece”, *Investment Management and Financial Innovations*, 14(4), pp. 1-11

Drogalas, G., Petridis, K., Petridis, N. and Zografidou, E. (2020). “Valuation of the internal audit mechanisms in the Decision Support department of the Local Government Organizations using mathematical programming”, 294, pp. 267-280. *Annals of Operations Research*, 10.1007/s10479-020-03537-4

Hogan, Chris E., Zabihollah Rezaee, Richard A. Riley, Jr., and Uma K. Velury. (2008). Financial Statement Fraud: Insights from the Academic Literature, *Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 27(2), pp. 231-252.

Kimani, J. (2011). *Fraud Risk Assessment Plan for Bank of Kenya*. Tampere University of Applied Science

Li, H. & Lui, Y (2006). From strategic risk management to strategic risk management, a resource-based view, *USA-China Business Review*, 2(2)

Lois, P., Drogalas, G., Karagiorgos, A. and Tsikalakis, K. (2020). The contribution of internal audit in the digital era. Opportunities, risks and challenges, *EuroMed Journal of Business*, 15(2), pp. 205-217.

Lois, P., Drogalas, G., Petridis, K. and Doulereridis, K. (2020). Critical variables in the implementation of risk-based internal audit: A theoretical and empirical investigation on Greek companies, *Journal of Operational risk*, 15(4), pp.15-36

Mark S, Richard C, & Dana R. (2005). *Enterprise risk management: An Empirical study Republic of Kenya*.

Merle, E., Hanlon, M, and Maydew, E. (2006). Is There a Link between Executive Equity Incentives and Accounting Fraud? *Journal of Accounting Research*, 44 (1), pp. 113-143.

Mohammad Bashir Ghawali, (2013). The role of the auditor in meeting the needs of financial statements users, *Albaheth journal, No. (12), workala University*

Myers, James N., Linda A. Myers and Thomas C. Omer. (2003). Exploring the Term of the Auditor-Client Relationship and the Quality of Earnings: A Case for Mandatory Auditor Rotation? *The Accounting Review*, 78(3), pp. 779-799.

Rezaee, Z. (2005). Causes, Consequences, and deterrence of financial statement fraud, *Critical Perspectives on Accounting*, 16(3), pp. 277-298.

Rosner, R. L. (2003). Earnings Manipulation in Failing Firms, *Contemporary Accounting Research*, 20(2), pp. 361-408.

Shirin Musafa Al-Hilu, (2012). Master memo titled the professional liability of auditors on discovering fraud and error in the financial statements, *applied study of auditing offices in Gaza strip*.

Summers, S. L., and J. T. Sweeney (1998). Fraudulently Misstated Financial Statements and Insider Trading: An Empirical Analysis, *The Accounting Review*, 73(1), pp. 131-146.

Simmons, M.R. (2010). The framework for internal control: A strategic approach to internal audits, <http://www.facilitatedcotrols.com/internal-audit/cosobsic.htm>.

Ανακτήθηκε 15/03/2021.

VB Heiman-Hoffman, KP Morgan, JM Patton (1996). The Warning Signs of Fraudulent Financial Reporting, *Journal of Accountancy*

Wolfe, D, T., and D, R. Hermanson. (2004). The Fraud Diamond: Considering the Four Elements of Fraud, *The CPA Journal*, 74(12), pp. 38-42

Wilhelm, W.K. (2004). The Fraud Management Lifecycle Theory: A Holistic Approach to Fraud Management, *Journal of Economic Crime Management*, 2(2), pp. 1-38

Zainudin, E. F. and H. Aishah Hashim, (2016). Detecting fraudulent financial reporting using financial ratio, *Journal of Financial Reporting and Accounting*, 14(2), pp. 266-278.

- **Ελληνική**

Καζαντζής, Χ. (2006). Ελεγκτική και Εσωτερικός Έλεγχος : μια συστηματική προσέγγιση εννοιών ,αρχών και προτύπων, Εκδόσεις BUSINESS PLUS A.E., Πειραιάς,

Παπαστάθης Π. (2003). Ο σύγχρονος εσωτερικός έλεγχος (internal audit) στις επιχειρήσεις – οργανισμούς και η πρακτική εφαρμογή του, εκδόσεις ΟΠΑΠ, Αθήνα

Κάντζου Κ. (2008). Ελεγκτική Θεωρία και Πρακτικά , Εκδόσεις Σταμούλη Α. Έκδοση 2^η.

Παπαδάτου, Θ (1998). Εσωτερικός και Εξωτερικός Έλεγχος», Εκδόσεις Σακούλα

Κάντζος, Κ. (2004). Ανάλυση Χρηματοοικονομικών Καταστάσεων.

- **Διαδίκτυο**

Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών , www.theiia.org

Σώμα Ορκωτών Λογιστών Ελεγκτών , www.soel.gr

Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων , www.elte.org

Παράρτημα

ΤΜΗΜΑ 1: Δημογραφικά χαρακτηριστικά

1. Φύλο:

- Άνδρας
- Γυναίκα

2. Ηλικία:

- 25-30
- 31-40
- 41-50
- 51-60
- 60+

3. Χρόνια εργασιακής εμπειρίας:

- 0-5
- 6-10
- 11+

4. Εκπαίδευση:

- Απόφοιτος Λυκείου
- ΑΕΙ/ΤΕΙ
- Μεταπτυχιακός τίτλος
- Άλλο

5. Αριθμός εργαζομένων στην επιχείρηση:

- 1-10
- 11-50
- 51-79
- 80-99
- 100+

6. Ειδικότητα εργαζομένου:

- Εσωτερικός ελεγκτής
- Λογιστής
- Υπάλληλος γραφείου
- Βοηθός λογιστή

ΤΜΗΜΑ 2: Ο ρόλος του εξωτερικού ελέγχου για την αντιμετώπιση της οικονομικής απάτης

A) Περιβάλλον ελέγχου

7. Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αναφέρουν τα ευρήματά τους απευθείας στο διοικητικό συμβούλιο

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

8. Οι εσωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

9. Οι εξωτερικοί ελεγκτές του οργανισμού αξιολογούν περιοδικά την επάρκεια των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου του οργανισμού

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

10. Οι πολιτικές εσωτερικού ελέγχου κοινοποιούνται σε όλους τους υπαλλήλους του οργανισμού

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

B) Εκτίμηση κινδύνου

11. Το προσωπικό εσωτερικού ελέγχου εμπλέκεται σε συζητήσεις σχετικά με κατάλληλους ελέγχους όταν ο οργανισμός αναπτύσσει νέα προϊόντα και δραστηριότητες

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

12.Υπάρχει επαρκές προσωπικό που είναι ικανό να διαχειριστεί τις τρέχουσες και προτεινόμενες οργανωτικές δραστηριότητες σε όλους τους τομείς

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

Γ) Δραστηριότητες ελέγχου

13. Υπάρχουν πολιτικές και διαδικασίες στον οργανισμό που προβλέπουν ότι οι αποφάσεις λαμβάνονται με κατάλληλες εγκρίσεις

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

14. Η οργανωτική δομή της εταιρείας προβλέπει διαχωρισμό καθηκόντων σε κάθε θέση εργασίας

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

15. Υπάρχουν διατάξεις στις πολιτικές προσωπικού του οργανισμού που προβλέπουν περιοδική εναλλαγή των καθηκόντων του προσωπικού

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

Δ) Συστήματα λογιστικής, πληροφοριών και επικοινωνιών

16. Κατάλληλες και επαρκείς εκθέσεις συντάσσονται από την εταιρεία για τη σωστή διαχείριση και τον έλεγχο της εταιρείας

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

17. Οι συναλλαγές της εταιρείας πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

18. Όλο το προσωπικό της εταιρείας στους τομείς ελέγχου κατανοεί την ευθύνη τους για τις δραστηριότητές τους

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

Ε) Παρακολούθηση

19. Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει τα συστήματα εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας

- Διαφωνώ απόλυτα

- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

20. Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το διορισμό του προσωπικού εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

21. Το διοικητικό συμβούλιο εγκρίνει το εύρος όλων των εσωτερικών δραστηριοτήτων που διέπουν τους εσωτερικούς ελέγχους

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

22. Το διοικητικό συμβούλιο, ή μια επιτροπή του συμβουλίου, εξετάζει τα αποτελέσματα όλων των εσωτερικών και εξωτερικών ελέγχων

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

ΣΤ) Απάτη

23. Η ηθική και η ειλικρίνεια χρησιμοποιούνται σημαντικά κατά της απάτης

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

24. Η ευκαιρία για διάπραξη απάτης είναι μεγαλύτερη όταν οι εσωτερικοί και εξωτερικοί έλεγχοι είναι αδύναμοι

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

25. Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην ανίχνευση της απάτης και της διαφθοράς

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

26. Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αποτροπή της απάτης

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

27. Ο εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος λειτουργεί αποτελεσματικά κατά της απάτης

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

28. Σε έναν οργανισμό αιφνιδιαστικοί διενεργούνται αιφνιδιαστικοί έλεγχοι απάτης

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ

- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

29. υπάρχει σύστημα κατάρτισης κατά της απάτης για όλους τους υπαλλήλους στην εταιρία

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα

30. Η διοίκηση πρέπει να αντιδρά σε περιπτώσεις απάτης με τέτοιο τρόπο ώστε να ενεργεί ως ισχυρό αποτρεπτικό μέσο για δόλια συμπεριφορά

- Διαφωνώ απόλυτα
- Διαφωνώ
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ
- Συμφωνώ απόλυτα